

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

VI. ročník ● 11/2013

TAKMERBRAT

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

FÓRUM	4
PRI ŠÁLKE... s Emilom Komárikom	5
POZDRAV Z CHORVÁTKA Jiří Dohnal	10
TAKMERBRAT	12
Filozofické okienko: UNAMUNOV MODERNIZMUS Martin Štúr	20
Právna poradňa: ŠMEJDI Jana Lesňáková	22
ROZPRÁVANIA Z TROLEJBUSU Tomáš Komrška	24
PAMIATKA ZOSNULÝCH A HRÔZOSTRAŠNÝ HALLOWEEN Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Ideálny zbor	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1013

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdos (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Rastislav Števko **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

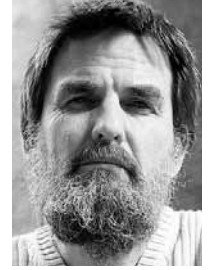
Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 22. 11. 2013 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: B. PIATKO: Slávnostné bohoslužby v St. Turej

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

REFORMÁCIA PODĽA ERAZMA

DANIEL
PASTIRČÁK
(Autor je kaza-
teľom a správ-
com zboru CB
Bratislava-
-Kaplnka.)

Keď sa povie reformácia, myslí sa zväčša Luther; bezmocný človek, sám v slobode svedomia proti moci náboženskej inštitúcie. „*Tu stojím, nemôžem inak, Boh mi pomáhaj.*“ Luther však v sebe nesie aj protirečenie. Muž, ktorý sa vďaka svojmu životnému príbehu stal symbolom ľudskej slobody, tú slobodu svojím učením popieral.

Pre mňa je symbolom reformácie Erazmus Rotterdamský. On totiž slobodu pred Lutherom bránil. V spore s Erazmom Luther svoju pozíciu vymedzil takto: „*Slobodná vôľa je vec vymyslená, nálepka bez obsahu.*“ K tvrdeniu pripojil príkru metaforu: „*Ľudská vôľa*“ *stojí uprostred ako osol: keď si ho osedlá Boh, potom chce kráčať, kam chce Boh... Keď si ju osedlá satan, potom chce kráčať tam, kam satan. Nemôže sa sama rozhodnúť, ku ktorému z tých dvoch jazdcov pobeží, alebo ktorého bude hľadať, ale naopak sami jazdci zápolia o to, kto ju bude vlastniť.*“

Erazmovi na Lutherovom stanovisku najviac prekážalo to, že zbavuje Boha dôstojnosti. V knihe *O slobodnej vôli* píše: „*Keby pán otrokovi, ktorého pripútal k mlynskému kameňu, dával jeden príkaz za druhým – „chod tam, urob hento, utekaj, vráť sa“ a hrozil by mu, že ak ho neposlúchne, strašne ho potrestá, a keby ho potom, stále spútaného, za neposlušnosť šľahal metlou, vari by sme tomu otrokovi nepriznali právo nazvať toho pána bláznom a surovcom? Veď ho mučí bitím za to, čo neurobil, hoci to ani urobiť nemohol.*“ Kým Erazmus k otázke slobody pristupuje zmierlivo ako k tajomstvu, do ktorého ľudská myseľ úplne neprenikne, Luther svoje postoje formuluje ako absolútne pravdy. Na Erazmovom prístupe ho najviac dráždi práve intelektuálna poctivosť. Erazmus sa v úvode svojho spisu priznáva: „*Akékoľvek nespochybniteľné tvrdenia mám natoľko nerád, že sa ochotne pridám na stranu skeptikov, kedykoľvek mi to dovoľí nedotknuteľná autorita Písma svätého a cirkevných uznesení, ktorým svoje zmyšľanie vždy a všade rád podriadiť.*“

Luther odpovedá: „*Nie je známkou kresťanského zmyšľania netešiť sa z pevných prehlásení. Preč so skeptikmi a akademikmi... Zruš pevné tvrdenia a zruš kresťanstvo.*“ To píše Luther, ktorý sa len v mene svojho svedomia vzoprel stáročia tradovaným pevným tvrdeniam. Z trvania na pevných tvrdeniach vo veciach, o ktorých človek nemá definitívne poznanie, vyrástli dejiny preklínania, popráv i smutných náboženských vojen. Erazmus varuje obe strany: „*Jedna strana význam pápežskej moci prehnané zveličila, zatiaľ čo druhá hovorí o pápežovi tak, že by som sa to tu hanbil opakovať. Jedna strana tvrdí, že človek je za nesplnenie mníšskych a kňazských slubov trestaný večným peklom, kdežto podľa druhej strany sú také sluby úplne bezbožné a nemajú sa ani skladať.*“

„*Ak sa svojich prehnaných tvrdení budú obe strany naďalej urputne držať, vidím už, že sa medzi nimi rozpúta zápas ako medzi Achillom a Hektórom, ktorých od seba dokázala odtrhnúť len smrť, lebo boli obaja takí divokí.*“

Erazmus sa tomu smrtiacemu stretu snažil zabrániť. Rozumel oboj stranám a snažil sa ich zmieriť. V otázke nemorálnosti odpustkov súhlasil s Lutherom. Videl však i to, že Luther - uchvátený jedinou myšlienkou - prestáva vidieť celok. Popretím ľudskej slobody robí z Boha samopašného tyrana a ľudský život zbavuje etického zmyslu.

Erazmus usiloval o reformu, ktorá by nerozdeľovala, ale spájala. V čase, keď sa cirkev ešte iba delila, Erazmus napísal prvý ekumenický traktát. V krátkom pojednaní s názvom *Skúmanie viery* popisuje fiktívny dialóg katolíka s protestantom. Spočiatku vidia rozpor takmer vo všetkom. Čím viac si načúvajú, tým viac sa rozpory zjemňujú. Napokon prichádzajú k záveru, že v zásade veria v to isté. Erazmus s predstihom šiestich storočí predvidel pohyb, na konci ktorého si luteránski a katolícki teológovia podali ruky ponad najhlbšiu priepasť ich rozdelenia.

Erazma stihol paradoxný osud. Ako najvplyvnejšieho z dobových vzdelancov sa ho obe strany snažili získať na svoju stranu. Katolícka strana naliehala, aby proti Lutherovmu učeniu konečne vystúpil. Luther sa Erazmovi zas zaliečal v nádeji, že sa pridá k protestantskej strane. Erazmus trval na svojej nestrannosti. V kritike cirkvi dával za pravdu Lutherovi, v popieraní slobodnej vôle mu odporoval. Napokon ho zavrhlí obe strany. Luther ho nazval Judášom a ateistom, katolícka vrchnosť dala jeho spisy na index.

Luther bol osamelý vo svojej pravde iba na čas, no Erazmus kráčať proti dvojitému prúdu doby v tej samote až do smrti.

Preto je pre mňa symbolom reformácie Erazmus.

ZDRAVÍM!

Chcem sa poďakovať za Vašu prácu, že aj cez DIALÓG môžeme prijímať požehnanie od nášho Pána, môžeme sa dozvedieť nove veci.

Chcem sa však opýtať, aj keď som dlhodobým odberateľom, či je to časopis Cirkvi bratskej, alebo celkom tomu nerozumiem? Ak by to tak bolo, teda že je to časopis CB, privítala by som pravidelnejšie a detailnejšie informácie zo života našich zborov – čím žijú, s čím zápasia, z čoho sa tešia, aké majú potreby... Aby sme sa tak mohli modliť za konkrétne veci a udalosti, tešiť sa a povzbudzovať sa navzájom z Božieho požehnanie.

Uvediem príklad: Dnes bola v zbere CB v Prešove prezentácia prác na prerábke modlitebne CB v Michalovciach, kde sa pol roka boría so stavbou; chýbajú informácie o našich cirkevných školách v Banskej Bystrici a Bratislave, informácie o Wycliffe a mnohých ďalších činnostiach zborov.

V dnešnej dobe akoby žil každý sám pre seba – zboru pre seba...?

Pre budovanie spolupatričnosti Božích detí, myslím si, je potrebné vedieť o sebe navzájom. Sú tam sporadicky nejaké informácie z ROKOVANIA RADY CB, ale to je málo. Ak sú však takéto informácie tajné, potom sa ospravedlňujem.

Spomínam si, ako v časoch môjho detstva naši nebohí rodičia čítali *Bratskú rodinu* (myslím, že sa to tak volalo) a rozprávali sa, mali informácie, a tak ich srdcia boli pri stavbách – či modlitbami, brigádami aj financiami. Dnes mi to chýba. Nie stavby, aby som nezostala nepochopená, ale to zdieľanie.

Tiež v Dialógu mladých mi chýbali mená tých, čo boli na misiách. Aj keď sme sa modlili za projekty, nevieme konkrétne za koho. Nech im Pán žehná, že počúvajú Božie povolanie.

Aj pre Vás všetkých v Dialógu vyprosujem Božie milosrdenstvo a nekonečné žehnanie vo Vašej práci aj v osobných životoch.

Ďakujem za porozumenie.

Alena Lesňáková, CB Prešov

Predovšetkým, ďakujeme za podnetné a kritické slová.

Tu sú odpovede všetkých, ktorých sa Vaše slová a otázky dotýkajú.

ZA RADU CIRKVI BRATSKEJ:

Rada Cirkvi bratskej sa schádza 5 až 6-krát v roku spravidla v niektorom zbere. Okrem toho, keď sa nezídu členovia fyzicky na jednom mieste, má Rada aj stretnutia cez skype, tiež asi 5 – 6-krát.

Z rokovania Rady sa vyhotoví zápis, ktorý Rada považuje za svoj pracovný a dôverný materiál.

Okrem toho však z každého rokovania pripravíme dokument pod názvom: *O čom rokovala Rada* a tento sa dostáva do Dialógu i na webstránku www.cb.sk.

Toto je informácia, určená pre širšiu „cirkevnú“ verejnosť, aby mohli členovia cirkvi sledovať činnosť Rady.

Okrem toho, z času na čas sa tajomník Rady ozve v Dialógu krátkym článkom, zvyčajne k nejakej aktuálnej veci zo života cirkvi.

Ivan Markuš, tajomník RCB

ZA DIALÓG MLADÝCH:

Mila sestra Alena, ďakujeme za Vašu reakciu, postrehy a podnety pre Dialóg mladých.

Teší nás, že ľudia majú záujem o to, čím žije mládež. Veríme, že Dialóg je veľmi vzácna platforma na to, aby sa staršia generácia dozvedela viac o živote a názoroch mladých a aby sa mohla za nich aj modliť.

Čo sa týka čísla o misijných pobytach a menách misionárov, autormi článkov sú konkrétni mladí misionári, ktorí napísali svoje skúsenosti z misie, a tí sú pod článkami aj podpísaní. Ak sa na misii zúčastnili viacerí, samozrejme nemôžeme vypísať všetky mená zúčastnených. Články sú zvyčajne výpoveďou a svedectvom

jedného konkrétneho človeka a nie je z priestorových dôvodov možné zahrnúť do nich všetky informácie o danom projekte.

Ďakujeme za Vaše modlitby.

*Eva Myjavcová,
predsedníčka RR Dialógu mladých*

ZA REDAKCIU:

Dialóg má v svojom podtitulku, že je „kresťanským“ mesačníkom. Vznikol na pôde Cirkvi bratskej (CB) a CB ho aj finančne podporuje. Našou snahou je však ísť za hranice CB aj témami, aj dosahom. Dialóg odoberajú zboru BJB, Kresťanské zboru, zboru evanjelickej cirkvi. Aj naše autorské zázemie nie je len z CB, aj keď cca na 80% sú to autori z CB zo Slovenska i Česka. Nebránime sa informáciám zo života zborov CB. Naopak, mnoho ráz sme vyzývali a posilili kazateľov a správcov zborov CB pri všetkých možných príležitostiach, ale aj všetkých ostatných, ktorí nemajú ďaleko k tomu, aby napísali svoje postrehy a skúsenosti z osobného života i zo života zborov. Odozva je taká, ako vidíte v Dialógu. Takže – na problematiku informácií zo života zborov Vám odpoviem Vašou vlastnou vetou, len bez otáznika: *V dnešnej dobe akoby žil každý sám pre seba, zboru pre seba...*

Na to, aby sme informovali o živote zborov, musíme mať informácie. Napríklad o nedávnom 90. výročí zboru v Prešove.

Modlíme sa, aby aj tento Váš mail podnietil zboru k väčšej aktivite, pokiaľ ide o informácie o ich činnosti.

Bohuslav Piatko, šéfredaktor

PRI ŠÁLKE S... EMILOM KOMÁRIKOM

sa rozprával BOHUSLAV PIATKO

ČÍTAL SOM BIBLIU TAK, AKO DNES ČITAJÚ HARRYHO POTTERA

Doc. PhDr. EMIL KOMÁRIK, CSc sa narodil v Michalovciach v r. 1940. Je absolventom FFUK, odbor psychológia. Žije s manželkou v Bratislave ako aktívny dôchodca. Od roku 1995 do 2004 viedol občianske združenie Nová nádej. Je autorom publikácií: *Porozumieť bolesti* a *Malé skupiny v charitatívnej službe*, vytvorené pre projekt Rovesník. Napísal učebnicu *Pedagogika emocionálne a sociálne narušených* a monografiu *Metódy vedeckého poznávania človeka*. Je autorom filozofických publikácií *Rozprava o Adamovi* a *Psychológia a iná paradigma* a autorom básnickej zbierky *Oči sú horké pramene*. Bol tiež vedúcim autorského tímu, ktorý v roku 1994 vytvoril projekt Konštantín, základnú filozofiu reformy vzdelávania na Slovensku. Pestrý životný príbeh ponúkame v rozhovore.

Psychológ, pedagóg, básnik a nad tým všetkým - veriaci. Kým si najviac? Komárikom.

A z toho, čo som vymenoval?

Po celý život som sa živil psychológiou. Takže psychológom som z toho asi najdlhšie. Obrátil som sa, keď som mal 25 rokov, takže to je už tiež kus času. A manželom som tiež už 47 rokov. Poéziu som začal písať ako 28-29-ročný.

Takže to nebolo také pubertálne, mladické veršovanie?

Ako študent som bol hrdý na to, že som jediný filozof, ktorý nepíše básne...

Keď už robíme tento úvodný prehľad, tak kedy prišla pedagogická činnosť?

Tá začala až v roku 1980, ale vlastne to bolo na dvakrát. Prvý raz v roku 1968, keď sme museli ukončiť činnosť v Martine a pozvali nás na Filozofickú fakultu do Košíc. Tam som učil asi 6 rokov, potom som bol „odídenny“ z pedagogických služieb až do roku 1980, keď som nastúpil na Fakultu telesnej

výchovy v Bratislave. Tam som však neučil, bol som vo výskume. Učiť som nemohol, lebo som nezložil sľub vernosti „rodnej komunistickéj strane“. Ale na škole to brali tak, že keď už si tu, tak budeš aj učiť. To trvalo až do revolúcie v roku 1989.

Po 89. som ťa zaregistroval v politike...

Áno, to trvalo do roku 1995 a potom som sa zase vrátil k povolaniu.

Prečo si išiel študovať psychológiu? Veď v tých časoch z toho nekukalo nič perspektívne, psychológia bola koncom 50. rokov takmer pavená...

To bolo také zvláštne usporiadanie okolností. Ja som bol skôr orientovaný technicky. Aj som uvažoval, že pôjdem na stavebnú fakultu, špeciálne na zememeračstvo. Ale osud to chcel inak. S matematikou som nebol najväčší priateľ a profesor matematiky mi povedal, aby som to na technike ani neskúšal - aby som si vybral niečo jednoduchšie, bez matematiky. Niečo jednoduchšie boli v tom čase pre mňa dejiny umenia. Umenie, presnejšie

architektúra, ma celkom zaujímal, takže sa mi zdalo prirodzené, že budem aj študovať taký odbor. Podal som si prihlášku a prišla mi odpoveď, že v tom roku dejiny umenia neotvárajú - aby som si vybral niečo iné. A hneď mi aj ponúkli: ruštinu, dejepis... pedagogické smery, ale bola tam aj psychológia.

V tom čase to naozaj nebolo žiadne módné štúdium, dokonca to bol prvý rok, čo sa otvárala psychológia ako jednodoborové štúdium. Nevieť akým zázrakom som na prijímačkách našiel milosť v očiach profesora Jurovského, lebo som bol jediný nebratislavčan, ktorého prijali. Vtedy ešte nebola televízia a on sa spýtal, že čo vlastne na takej dedine robíme, keď tam nič nie je. A tak som mu rozprával príbehy, ako robíme divadlo, ako si najprv stavíme v jednotriedke javisko, ako sme naposledy prekladali a hrali Voskovca a Wericha. A mám taký pocit, že tým som ho oslovil.

Zaujala ťa psychológia?

To, čo ma na psychológii nalákalo, bol *Spoločenský lexikón* z roku 1942. Tam totiž bola jedna roz-

siahla kapitola o spoločenskej dušove. To, čo sme sa učili v škole, bolo všeličo iné, len nie to, čo som v psychológii hľadal. Z tejto kapitoly som sa dozvedel, čo to psychológia vlastne je. Cestu ku skutočnej psychológii mi otvorili prednášajúci. To neboli komunistickí ideológovia, ktorí by prednášali akúsi pavlovovskú reflexológiu. Profesor Jurovský a Čečetka boli menovaní za profesorov v 40. rokoch. Docent Rudáš bol náčelníkom slovenského skautingu, a tak podobne.

A to mohli v 50. rokoch pôsobiť na škole?

Mohli. No nie dlho. Boli sme štvrtáci, keď na školu nastúpila komunistická garnitúra. Tí ma nezastihli, lebo ma po treťom ročníku vyhodili zo školy.

Prečo?

Veď tam nebola matematika...

...lebo som chodil do kostola. V 58. roku bola Čínska kultúrna revolúcia a tá sa preniesla aj k nám. Čo je zaujímavé, nevyhadzovali nás učitelia, ale kolegovia-študenti. ČSM (vtedajšia mládežnícka komunistická organizácia, pozn. red.) robil čestné sudy a tie boli jednoduché a priamočiare. Mnohých potom postihol ten istý osud v časoch normalizácie v 70. rokoch.

Ty si už bol obrátený, keď hovoríš, že ťa vyhodili kvôli kostolu?

Ja som bol z domu nábožensky založený, trochu aj vzdelaný. Už ako stredoškolák som dosť študoval teológiu, Bibliu som čítal tak, ako dnes deti čítajú Harryho Pottera. K normálnym rozprávkam sme sa dostali až po nástupe komunistov, keď ich vyhadzovali z knižníc a na školskom dvore ich pálili, tak sme ich kradli a nosili domov.

Ty si riskoval školu kvôli kostolu a ešte si nebol obrátený?

Aj to sa dá. Oni mi vlastne odporučili prevýchovu, aby som sa na nejaký čas zaradil medzi robotnícku triedu. Tak som išiel do hüt do Ostravy, rok som si odrobil ako robotník a keď som sa po roku vrátil, títo aktívni spolužiaci tam už neboli, a tak som mohol doštudo-

Tri liturgické texty

Chváľ Hospodina celá zem! Oslavujeme ho každý deň!
Lebo je veľký Boh, náš Pán, aj jeho milosť voči nám.
A vernosť jeho zostáva až na veky, Hallelujah!
Ž 117

Nech ťa požehná Hospodin a nech ťa chráni
Nech ťa ukryje pred zlobou, vo svojej dlani.
Nech svetlo jeho tvári, na tvoju cestu žiari,
Nech ti je Hospodin milostivý a nech ti daruje pokoj.
4 M 6, 24

Nech pokoj Boží, čo prevyšuje rozum
naplní naše srdcia svojou mocou,
nech láska Kristova a jeho milosť
zostane s nami na každý nový deň.
Fil 4, 17

Text na tradičnú melódiu, trochu s politickým nádychom

Prečo sa, Bože, búria národy?
Prečo sa zloba stále viac rozmáha?
Prečo má zločin samé výhody?
Prečo nám chýba k dobrému odvaha?
Vládcovia sveta, Bože našich otcov,
búria sa proti Tvojmu Synovi.
Chystajú zradu, v opojení mocou
vnútiť chcú zemi svoje okovy.

Hospodin vidí ľudské snaženie
Smeje sa Pán Boh z našich pechorení.
Hlas Hospodinov z neba zazneje,
vzbúrenci padnú, budú pokorení.
„Kráľovstvo večné ja som ustanovil,
môj Syn je navždy jeho vladárom.
Národy zeme dostal do dedičstva,
na hore Sion stojí jeho trón.“

Hospodinovo slovo hlásame,
pred Jeho tvárou budeme sa koríť.
Pred trónom Syna s úctou sa klaniame
v pokore bozkávame jeho nohy.
Mocnári sveta poďte s ľudom Božím!
Sudcovia, králi, nože zmúdrejte,
kým Vládca ruku na meč nepoloží
a kým vás z vašich trónov nezmetie.
Ž 2

vať. Po skončení vysokej som išiel na vojenčinu na dva roky a to som tiež neprežil v pokoji, lebo som mal v skrinke Nový Zákon, čo niektorým kľadlo oči. Po vojenčine som dostal umiestenku na Akadémii vied. Samozrejme, so mnou prišli aj posudky, ktoré sa však záhadne stratili. Neskôr, po zmene režimu, som sa dozvedel, že záhadnú stratu mojich posudkov mal na svedomí tajomník ústavu Mišo Striženec, veriaci katolík, lebo vedel svoje. A tak som začal s čistým štítom.

V rozhovoroch Pri šálke nezvykneme tak obširne hovoriť životopisy, ale tvoje doterajšie rozprávanie sľubuje celkom zaujímavý a dosť pestrý príbeh.

V modlitebni CB v Prešove som sa zoznámil s Darinkou Benkovou zo Sečoviec. Vzali sme sa a stretli na polceste v Martine, kde som v ZŤS robil podnikového psychológa. Ja som bol v mojom ročníku jediný, čo študoval psychológiu práce. Od januára 1967 som tam pracoval ešte s dvoma kolegami do júla 1968, keď nás vyhodili.

Čakal som, že až po okupácii...

My sme boli obeť demokratizačného procesu. Vtedy sa v rámci reorganizácie hospodárstva mali rušiť generálne riaditeľstvá. A tak začali prepúšťať tých, ktorí prišli najneskôr. Odchádzali sme s úsmevom na tvári, lebo sme už mali pozvánky do Košíc na novozakladanú katedru psychológie. Božie riadenie životov je naozaj zvláštne. S miestami sme dostali aj byty. August priniesol bratské tanky, nasledovala normalizácia, ale prežil som to na katedre, kým neskončili prví absolventi.

To si prežil aj začiatky normalizácie? Veď vtedy boli dosť veľké čistky.

My sme boli taká bezvýznamná katedra, kde nebola ani stranická bunka. Takže čakali, kým skončia prví absolventi a až potom prepúšťali.

Vidím, že si nezapustil korene na jednom mieste...

V baptistickom zbore som viedol mládež, o čom sa samozrejme ve-

delo. Slušne mi odporučili, aby som dal výpoveď ja, čo bude pre mňa lepšie, ako keby ma museli vyhodiť oni so všetkými následkami, ktoré by to so sebou nieslo. A tak som si zase hľadal miesto. Opäť musím povedať, že to bolo zvláštne Božie riadenie. V tom istom čase som dostal ponuku zo ZŤS Dubnica, kde chceli zriadiť psychologické pracovisko a povedali si, že chcú len tých, čo boli v Martine. Pýtal som akceptačný list, aby som mal nejakú istotu, povedali, že do týždňa pošlú. No prešiel jeden, druhý, piaty týždeň a nič. V tom čase mi zavolali z Bratislavy, z Ústavu ekonomiky stavebníctva, že majú konkurz, či nechcem prísť. Váhal som, lebo som dal slovo v Dubnici. A tak som „biblicky“ povedal: Pane Bože, ak mi dáš znamenie, aby som na ten konkurz išiel, tak pôjdem. V priebehu týždňa som dostal honorár, dodnes neviem za čo, a ten honorár bol presne na halier suma, ktorú som potreboval na spätočný lístok do Bratislavy. Tak som šiel. Povedal som jednu z hlavných podmienok - byt. A oni mi povedali: Keby sme nemali pre vás byt, tak vás sem vôbec nevoláme. To bolo tiež zvláštne: Mal som podanú žiadosť na trojizbový byt, lebo sme už mali dve deti. Zavola-la si ma „kádrováčka“ a povedala mi: Súdruh Komárik, máte žiadosť na trojizbový byt, ale my vám taký nemôžeme dať. My dávame trojizbové byty bezdetným manželom. Ja vám musím prideliť štvorizbový. Moja žena sa zľakla, že kto to bude upratovať... Povedal som jej - Abrahám tiež nevedel, do čoho ide. Keď nám Pán Boh ponúka takéto byt, asi vie, že ho budeme potrebovať. V byte, ktorý som vtedy dostal, nahrávame tento rozhovor. A neskôr sa ukázalo, že sme ho naozaj využili a potrebovali.

V tom čase sa začala stavať modlitebňa a boli diaľkoví študenti, ktorí potrebovali ubytovanie na rok, kým vypadnú protekční. Využili ho aj deti, keď si založili rodiny, dochovali sme tu aj manželkinu mamičku.

A ešte v skratke - tvoje osudy po revolúcii.

Tam už nebolo nič pestré a zaujímavé... pokojný život.

A politika? V 90. rokoch nebola najpokojnejšia.

Môj vstup do politiky má trochu na svedomí Ondrej Lupták. Ale nemusel ma veľmi prehovárať, lebo som k politike mal vždy blízko. Angažovanosť bola v našej rodine tak trochu tradičná. Moji predkovia sa vždy miešali do panských huncútstiev, aj keď iba na lokálnej úrovni a snažili sa o to, aby to malo nejakú slušnejšiu podobu.

To sa asi veľmi nedarilo...

Ale - niečo sa podarilo. Z našej dediny po vojne napríklad nevysta-hovali Maďarov. Otec bol predseda akčného výboru Národného frontu a nedopustil to. A po revolúcii v 89. v nás bolo také povedomie: Kto, keď nie my a kedy, keď nie teraz. V KDH som najskôr pôsobil ako odborník, neskôr ma zvolili za podpredsedu a skončil som ako štátny tajomník. Spoznal som, čo politika obnáša a povedal som si - dosť bolo politiky, ideme zase pracovať. Nastúpil som na fakultu a zároveň na Pán povolal do misie medzi stredoškólakmi v rámci Novej nádeje.

A tvoja skúsenosť z politiky?

Dobrá. Lebo v tom čase bola politika tvorivá, hľadajúca. Stavali sme na zelenej lúke, strany neboli také vyhranené a zabetónované ako dnes.

Kvôli kostolu a cirkvi si mal dosť problémov. Pochádzaš z reformovanej cirkvi, ako si sa dostal k Cirkvi bratskej a obráteniu?

K obráteniu som sa dostal tak, že ma Pán Boh chytil pod krk a povedal mi: Tu som, poď za mnou! Bolo to počas vojenskej služby. A kedy konkrétne sa to stalo? Boli sme na veľkom cvičení a ja som robil na štábe leteckého pluku. Zavreli ma do pivnice, dali mi do ruky telefón a povedali mi, že mám rátať straty. Straty pri atómovom bombardovaní. A prichádzali čísla: Žatec - 10 000, Liberec - toľko desaťtisícov, Praha - toľko státisícov... Ja som tam sedel sám a spočítaval. A počty mŕtvych rástli a rástli... V tej samote som sa spýtal: Toto je život? Takto nezmyselne zomierať? Spadlo to na mňa, chytilo ma to a už ma to

nepustilo. Moji rodičia boli obrátení, pôvodne boli Modrokrížania. A mňa si Pán Boh zavolať takto cez vojenské cvičenie. Zbor na Cukrovej mi odporučila jedna kamarátka. Išiel som tam na stretnutie mládeže s malou dušičkou a už som neodišiel.

Bila sa niekedy v tebe psychológia s vierou, náboženským presvedčením?

Profesionálne som robil pracovnú psychológiu a tá nemala s vierou a náboženstvom veľa spoločného. Ale, samozrejme, musel som sa zaoberať aj filozofickými otázkami, keď sa na mňa obracali ľudia s osobnými problémami. A s prekvapením som zistil, že psychológia je celá postavená na vode. Na základoch, ktoré nie sú pevné, na ktorých sa nedá stavať. Zoberme len Freuda: Čo je ego, čo je super-ego... to sú len prázdne slová, ktoré nič neznamenajú. A tak som sa začal pýtať, čo hovorí o človeku, o ľudskom bytí Biblia, Boh. Uvedomil som si, že tá hovorí o človeku a tom, kto je človek, viac, ako ktorákoľvek psychológia. Psychológovia idú po povrchu a keď sa dostanú k podstate, zostanú stáť a už sa neodvážia pokročiť ďalej, k základu. Tieto svoje úvahy som začal aj publikovať a zhrnul som ich v poslednej svojej knižke *Psychológia a iná paradigma*. Ukázal som v nej, že v správe Genezis o človeku je ďaleko pevnejší podklad pre psychologickú vedu, ako vo veľkých psychologických teóriách. Príklad: Darwin napísal, že človek je opica s veľkým mozgom. A ostatní sa pokúšajú dokázať, že je to tak. Lenže správanie sa všetkých živočíchov je postavené na dvoch princípoch: usilovať sa o prežitie a o rozmnožovanie. Nič iné sa v živočíšnej ríši nedeje. Ale skúsme vysvetliť správanie sa človeka podľa týchto dvoch princípov...

Asi je tam „dačo navrch“...

Presne, je tam dačo navrch. A to dačo navrch je až tak navrch, že človek je ochotný vzdať sa života kvôli tomu, čo je navrch. Vzdať sa rozmnožovania kvôli tomu, čo je navrch. Ale – čo je to, to navrch? Na túto otázku má odpoveď Biblia. Ja ako psychológ neviem, čo je de-

Pozri Hospodine

kolki sú proti mne a ako ťažko je mi keď šíria klebety
že som už od všetkých načisto opustený.
Aj moji najbližší proti mne sa spikli proti mne zdvihli zbrane.
Ale ty si môj štít, za ktorý smiem sa skryť nech čokoľvek sa stane

I v tomto čase zlom v pokoji zaspal som v bezpečí ráno vstávam.
Zloby sa nebojím,
pretože Hospodin na môj sen pozor dáva
Počuj, Hospodine, modlitby úprimné na vrchu svojom svätom.
Zlostníkov silu zlom, chráň pred nepriateľom,
požehnaj svojim deťom.
Ž 3

V mene mocného svätého Boha

k nebu zdvihnite oči i hlas
zložte bremená Kristovi k nohám
ide urputných zápasov čas.

Bludy, násilie, lákania hriechu
knieža temnosti do boja vzal
vstaňte, prehradte nevery rieku
zlobe do cesty postavte val.

Zvífazíme, zvífazíme
i nad smrťou chladným objatím
zvífazíme, zvífazíme
s Kristom kto zomrel, žiť bude s ním.

Vstaňte k účasti na Božom diele
verných do zbrane zvoláva Pán
Božie odenie oblečte celé
zložte obavy z jaziev a rán!

Kríža znamenie, zástava svätých
ponad trosky a do rumovísk
vzdorne, vífazne nocou nech svieti
pre nás Kristus je žiť, zomrieť zisk.

Zvífazíme, zvífazíme
i nad smrťou chladným objatím
zvífazíme, zvífazíme
s Kristom kto zomrel, žiť bude s ním.

dičný hriech, ale viem presne, ako vyzerá stopa dedičného hriechu v dejinách ľudstva. Tá stopa dedičného hriechu hovorí: Zomriete. A človek je jediný tvor na tejto planéte, ktorý vie, že zomrie a žije so smrťou, ktorá je prítomná v ľudskom živote a myslí od začiatku až do konca. Od narodenia ju má pred sebou, smrť je tam stále a čím je človek starší, tým viac ju vidí. To je jedna odlišnosť človeka od všetkých ostatných živočíchov. Druhú odlišnosť asi najlepšie sformuloval neskôr Šalamún, ale spomína ju aj Genezis: *Semeno ženy potrebie hlavu diabla*. Je to napísané tak tajomne, ale Šalamún to povedal naplno: *Aj večnosť si dal ľuďom do srdca, ale nerozumejú*. Keby to bola len smrť a len vedomie smrti, tak sme najbiednejší zo všetkých bytostí na zemi, lebo sme odsúdení len na nešťastie. Tou druhou zložkou, ktorú dostal človek do vienka, je nádej. Nádej, že smrťou nemusí všetko končiť. Nemám na myslí nádej ako pocit, ale nádej ako celožitovné úsilie. V mene tejto nádeje sa človek usiluje, aby po ňom niečo zostalo. Aby sa jeho existencia, jeho bytie smrťou neskončilo. Medzi týmito dvoma pólmi sa pohybuje život človeka. Medzi týmito dvoma pólmi je to, čo odlišuje človeka od všetkých ostatných živých bytostí, to, ako prekonať ľudské obmedzenie časom. Niet ľudskej bytosti, ktorá by nenesla túžbu po večnosti. A z tohto bytostného napätia medzi zúfalstvom a nádejou možno odvodiť celú psychológiu. To je v podstate to, čo teraz robím, čím sa zaoberám. Pokúšam sa napísať akési zhrnutie toho, čo mi Pán

Boh prostredníctvom Písma, prostredníctvom myšlienok múdrych ľudí a azda aj priamym oslovením mojej mysle o človeku ukázal a čo by možno mohlo byť užitočné aj pre iných.

Možno si mal šťastie, že si robil pracovnú psychológiu. S takýmto pohľadom by si asi vo vedeckých kruhoch narazil...

Boli časy, keď by som narazil, ale keďže mi nebolo dovolené publikovať iné ako výsledky konkrétnych výskumov, tak to nebolo také drastické. Ale zdá sa, že v súčasnosti narazila skôr psychológia. Ešte v 60. rokoch bolo v psychológii slovo „náboženstvo“ zakázané. Slovo „viera“ sa nesmelo vysloviť. Dnes už, napríklad, v Americkej psychologickkej asociácii existuje sekcia *Psychológia náboženstva*. Náboženstvo je regulárnym predmetom skúmania, je predmetom serióznej diskusie. Jeden môj profesor v Amerike povedal: „V 60. rokoch si americkí liberáli mysleli, že náboženstvo skončilo a definitívne odumiera. A potom prišiel ajatoláh Chomejní...“

Pri твоjich sklonoch k umeniu a živote s poznaním napätia odlišností je len prirodzené, že si siahol aj po veršoch. Alebo bola iná príčina?

Začiatky mojej básnickej tvorby sú spojené so skupinou Trne. Pre nich som začal písať texty, hoci už skôr som tvoril nejaké piesne, ale spieval som ich len sám pred Bohom tvárou a keď som mal istotu, že široko-ďaleko nepočúva človek.

A takto je to doteraz. Svoje piesne si spievam len keď cestujem sám v aute. Inak som si zvykol voľný čas, ktorý je pre mnohých prázdny, naplňovať rozmyšľaním. Tvoril som vo vlakoch, autobusoch, električkách. Takto vznikali moje eseje aj moje básne – preto sú krátke.

Čo je pre teba poézia?

Keď sa mi podarilo povedať nejakú myšlienku krásnym spôsobom – spôsobom, ktorý bol neobvyklý, ktorý mal v sebe nejakú množnú výpoveď, tak ma to vnútorne potešilo. A keď niekoho moja myšlienka oslovila, bol som a som za ňu vďačný. Spomeniem dva príbehy. V jednej básničke som napísal: *Láska, keď vyklíči a žije, stáva sa prvou láskou, po každý raz*. Nevie, či je to pravda, ale jeden mladý muž mi potom povedal, že táto veta mu pomohla vyrovnáť sa so sklamaním z rozbitého vzťahu. Iná báseň sa končila slovami:

Čo vnímať v tejto chvíli vzácné čístej, / čo rozprávať? / Čas odnáša len padajúce lístie, / strom ostáva. Mali sme stretnutie po mnohých rokoch a slávnostný prejav tam mal spolužiak, ktorému mesiac predtým zomrela manželka. Svoju reč zakončil slovami, že mu duševný pokoj poskytuje jedna báseň – a zarecitoval tieto moje verše. Pritom už dávno zabudol, že som ich napísal ja. Takže – ak moje verše, a platí to aj o ďalších mojich slovách, lebo veď slovom som sa nielen živil, ale aj slúžil Bohu i ľuďom – niekomu niečo poskytli, nejakou poslúžili alebo dokonca pomohli, tak potom to všetko malo a má zmysel. ■

BOLEST JE VÝZVA

JIRÍ DOHNAL

(Kazatel-misionár, pôsobí v zbere Letničnej evanjelikálnej cirkvi v Rovinji, ktorý založil.)

Bolest a utrpení je součástí našeho života, ať už jsme věřící nebo ne. Náš příchod na tento svět provází bolest, tak i náš odchod z tohoto světa. A mezi těmito dvěma body se vine červená nit našeho života. A všichni bez výjimky zakusíme bolest a utrpení. Jak tělesné, tak duševní. A všichni bez výjimky budeme svědky něčí bolesti a utrpení. Jak se k tomu postavíme?

Soucit

Když se řekne „utrpení“, myslím, že většině z nás vytane na mysl „soucit“. A je to tak správně a běda nám, pokud bychom při pohledu na trpícího soucit nepocítili. Běda nám, když to první, co nás napadne, je: „Vždyť si za to může sám. Dobře mu tak.“ A nebo když jsme hned pohotová člověku „pomáhat“, aby příčinu svého utrpení uviděl a věci nebo sebe napravil. Ze zkušenosti vím, že to nebude trvat dlouho a nějaký takový chytrák přijde za mnou, když budu trpět já. A díky Pánu za to zrcadlo.

Písmo nám říká, že se máme „obléct v milosrdný soucit“ (Fil 1, 1), že máme „plakat s plačícími“ (Ř 12, 15). Znamená to víc než jen formálně vyjádřit pochopení a lítost nad utrpením dotčeného. Milosrdný soucit a pláč jsou silné emoce a trpící je na nás nemůže přehlédnout, jsou-li přítomny. A dá se to naučit. Od Ježíše z Písma. Od Ježíše v našem životě. Připomínám si všechny ty situace, kdy jsem čekal zasloužený výprask z nebe a místo toho se mnou Pán jednal milosrdně a soucitně. A párkrát se mnou i plakal... To mě pomáhá, abych byl „na hniličko“, když se setkám s trpícími.

Útěcha

Je to však jen první krok. Písmo taky říká: 1Pt 5, 15-16: „Ať nikdo z vás netrpí jako vrah nebo zloděj nebo zločinec nebo jako pletichář. Jestliže však trpí jako křesťan, ať se nestydí, ale slaví Boha v tomto jménu.“

Z těchto veršů se dozvídáme, že existuje utrpení minimálně dvojího druhu. Jedno, které jsme si zavinili svými hříchy. Druhé, které na nás přichází, protože jsme křesťané. Když jde o utrpení, soucit je nezbytný, ale nestačí. Soucit totiž není žádným východiskem. Musí

přijít útěcha. Ta je východiskem z utrpení. A tu neposkytneme, pokud nebudeme situaci trpícího rozumět správně. Jen si vzpomeňme na Jobovy přátele. Když se dozvěděli, jaké hrozné věci potkaly Joba, přišli k němu a byli jeho utrpením tak zasaženi, že roztrhli svá roucha, posypali si hlavu popelem a seděli s ním na zemi sedm dní a nocí a nikdo z nich ani nemukl (Job 2, 11-13). Není pochyb, že s ním měli soucit. Ani Job o tom nepochyboval. Tady však veškerý jejich přínos končí. Jobově situaci nerozuměli (kromě Elihua) a jali se ho „napravovat“, protože vycházeli z chybného předpokladu, že koho stihly takové hrůzy, musel určitě nějak závažně zhřešit a tím na sebe přivolal Boží hněv, soud a utrpení. A mnoho lidí včetně věřících tomu takto slepě věří a vyloženě si přejí, aby to tak bylo. Totiž aby utrpení postihovalo jen ty, kdo hřeší. Nicméně toto paradigma je chybné. A bacha, když se křivdí nevině trpícím, vyvolá to Boží hněv jak bič. Elifaz, Bildad a Zofar málem přišli pro svou „pastoraci“, kterou sám Hospodin nazývá bláznovstvím, o život:

Jób 42, 7-8: „Stalo se pak, když odmluvil Hospodin slova ta k Jobovi, že řekl Hospodin Elifázovi Teman-skému: Rozpálil se hněv můj proti tobě, a proti dvěma přátelům tvým, proto že jste nemluvili o mně toho, což pravého jest, tak jako služebník můj Job. Protož nyní vezměte sobě sedm volků, a sedm skopců, a jděte k služebníku mému Jobovi, abyste dali obětovati obět za sebe, a služebník můj Job, aby se modlil za vás. Nebo jistě obličej jeho přijmu, abych neučinil s vámi podle bláznovství vašeho; nebo nemluvili jste toho, což pravého jest, o mně, tak jako služebník můj Job.“

Tento příběh nám ukazuje, že soucit nestačí. A liché rady jsou nebezpečné. Musí přijít pravá Boží útěcha

a chceme-li, aby prišla skrze nás, musíme správne rozumieť situáciu trpičoho.

Juda 1, 22-23: „A nad některými, kteří pochybují, se slitovávajte, některé zachraňujte, vytrhující je z ohně, a nad některými se slitovávajte v bázní, majíce v nezávislosti i košili poskvrněnou od těla.“

Utrpení

Trpí-li někdo jako vrah, nebo zloděj nebo zločinec nebo pletichář, nebo všetečný... nebo tvrdohlavý, nebo náfuka, ješitný, nerozumný, neposlušný, lakomec, závistivec atd., budeme k němu přistupovat jinak než k někomu, kdo ztratil práci, protože nechtěl podvádět, nebo kdo je terorizován svým nevěřícím manželským partnerem kvůli Ježíši a nebo třeba k někomu (a to je zase úplně jiný soudek), kdo prostě nemůže mít děti, nebo komu umřel někdo blízký, nebo kdo sám umírá v děsivých bolestech atp. Ano, v tomto výčtu jsou tři kategorie: jedni, kteří trpí kvůli svému hříchu a pro ně není útěchy. Pro nekající srdce není útěchy. Jakákoli útěcha tady jen posílí sebestílost a narcismus člověka, který se prohlásil za oběť těch druhých. Nejdřív dotyčný musí činit pokání a pak v odpuštění nalezneme útěchu. A v tom mu můžeme posloužit.

Pak jsou tady druzí, kteří trpí kvůli tomu, že jsou křesťané. A těm poskytneme útěchu a povzbuzení, když jim odhalíme, jaká je to pro ně čest a sláva, že je Pán vidí za hodné trpět pro Jeho jméno. Můžeme s nimi sdílet naše vlastní utrpení a to, jak jsme se s tím vyrovnali. To samo o sobě utěšuje.

A třetí skupina trpí a není jasné proč. Na obzoru není žádný viník, žádné uspokojivé vysvětlení. A s tím se ale musíme spokojit a nesnažit se za každou cenu ho vysvětlit. Já vím, nemáme to rádi. Že neznáme odpovědi na všechny otázky nás tolik nepálí, ale když jde o utrpení, chceme – musíme vědět PROČ!? Trpět a neznát smysl a příčinu? To snad ne! Co když něco takového potká mne, nebo někoho, koho miluji?

Sbližení

Ano, ta možnost tu je a pravděpodobně se to nikomu z nás úplně nevyhne. Místo vyčerpávajícího pátrání po příčině a smyslu bychom se měli soustředit na prohloubení vztahu z našim Pánem. V našem životě byly a budou situace nebo období, kdy budeme trpět a nerozumět proč. Budeme slabí, nejistí, vystrašení a vysmívání a vůbec nebudeme vypadat jako hrdinové. Náš život bude připomínat noční můru. Budeme si připadat poražení a věci se budou spíš hroutit, než cokoli jiného. Přesto to však může znamenat, že jsme na cestě k vítězství. Přesto můžeme být v Božích očích právě my těmi hlavními hrdiny. Podobně jako Job. A pokud vytrváme ve víře v dobrého Hospodina, pokud se ztotožníme s Boží vůlí, ať už je jakákoli – tak jako Ježíš, pak se staneme vítězi, ještě než dojde k vyvrcholení děje. Když se setkáme s trpičícími z této třetí skupiny, měli bychom mít na mysli tato tajemství.

2 Kor 1, 3-5: „Požehnaný Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, Otec milosrdenství a Bůh veškerého povzbuzení, který nás povzbuzuje v každém našem soužení, abychom i my mohli povzbuzovat ty, kteří jsou

v jakémkoli soužení, tím povzbuzením, kterým Bůh povzbuzuje nás. Neboť jako se na nás rozhojňují utrpení Kristova, tak se skrze Krista rozhojňuje i naše povzbuzení.“

Nadpozemský, nadčasový a konečný smysl každého utrpení je vlastně sblížení s Otcem a naše zmocnění povzbuzovat ostatní, ať už prochází jakýmkoli soužením.

A to zas není tak špatné, ne? ■

Staronová dilema

Samuel bol posledným a nepochybne najväčším izraelským sudcom. Už pred jeho narodením ho rodičia zasvätili Hospodino- vi. Svoje detstvo prežil pod vedením veľkňaza Éliho. Dozvedáme sa, že ešte ako mladík „celý Izrael od Dánu až po Beér-Sebu si uvedomil, že Samuel bol ustanovený za Hospodínovho proroka.“ (1Sam 3, 20) Ako sudca každoročne obišiel okolité mestá (1Sam 7, 15-17) a často plnil aj funkciu kňaza. V jeho osobe sa tak spájala služba proroka, kňaza a sudcu.

Keď Samuel zostarol, dosadil za sudcov svojich synov, ktorí však už nešli v stopách svojho otca, ale „brali úplatky a prekrucovali právo.“ (1Sam 8, 3) Starší Izraela preto žiadali, aby Samuel vymenoval kráľa, ktorý by im vládol. Tým odmietli ako vládcu Boha. Izrael bol od svojho vzniku teokratickým zriadením (usporiadaním, v ktorom vládne Hospodin) približne 250 rokov. Samuel protestoval proti požiadavkám starších a varoval ich, že budúci králi ich budú utláčať. Eudia ho však odmietli a povedali: „Nie, nech nám vládne kráľ! Chceme byť ako ostatné národy.“ (1Sam 8,19-20) Izraelci tak dvakrát žiadali ustanoviť kráľa, a to vždy pre rovnakú príčinu – chceli byť „ako ostatné národy“. Hospodin nakoniec Samuelovi povedal, aby požiadavke ľudu vyhovel.

Bola to však tragédia. Izrael bol totiž vyvolený práve preto, aby bol svätým ľudom, ktorý mal výhradne patriť Bohu a od všetkých ostatných sa mal odlišovať. Rovnakú dilemu rieši Boží ľud aj dnes. Nie sme povolani k tomu, aby sme sa prispôbovali okolitému svetu, ale, aby sme sa od neho radikálne odlišovali.

John Stott (Rok s Biblií, Biblion 2011)

TAKMERBRAT

Pripravil a foto: BOHUSLAV PIATKO

Fotografia, na ktorú sa pozeráte na tejto strane len zdanlivo nesúvisí s našou dnešnou témou. Vznikla 16. novembra v Starej Turej vo chvíli, keď predstavitelia štátu, mesta, evanjelickej cirkvi a OZ Sluha prestrihávali pri príležitosti 80. výročia založenia Domova bielych hláv pásku, čím otvorili Stálu expozíciu Kristíny a Márie Royových v Domove bielych hláv. Sestry Royové, okrem iných projektov, boli (povedané dnešnou terminológiou) aktívnymi širitelkami prebudeneckého hnutia na Slovensku na prelome 19. a 20. storočia. Toho hnutia, v ktorom má jeden z troch svojich koreňov (Spolok Modrý kríž) dnešná Cirkev bratská na Slovensku (druhým koreňom je Jednota Českobratriá a tretím evanjelická metodistická cirkev). Prebudenecké hnutie stálo na princípoch evanjelikalizmu. K evanjelikálnym cirkvám sa ráta aj Cirkev bratská. A témou dnešnej besedy je: Evanjelikalizmus v našom živote. Je potrebné držať sa evanjelikálnych, teda prebudeneckých tradícií a princípov, na ktorých stáli životy sestier Royových, alebo súčasnosť vyžaduje ich inováciu, prispôsobenie sa dnešným spoločenským podmienkam? Čím môže dnes evanjelikalizmus oslovíť a čím odpúdiť? To sú otázky, ktorým sa budeme venovať aj v ďalších číslach Dialógu v budúcom roku. Takže – otvorenie múzea na pamiatku „tradície“ a dnešná téma veľmi úzko súvisia.

TAKMERBRAT

Pozvanie na besedu prijali: **MILAN ČÍČEL** a **DANIEL MACHAJDÍK**, ktorí celý život prežili v Cirkvi bratskej, **MILAN HORNÁČEK**, ktorý žije v kombinácii rímsko-katolícka cirkev a Cirkev bratská a **PAVOL TIMA**, pôvodom evanjelik, dnes člen Cirkvi bratskej. Základná otázka znela:

Prečo evanjelikálna Cirkev bratská

M. Hornáček: Ako dieťa som bol pokrstený v katolíckej cirkvi (KC). Ale od detstva nás mama viedla do CB, kde prežila svoje stretnutie s Bohom – znovuzrodenie. Teda Cukrová bola mojím domovom. V študentských rokoch, vďaka vzťahom s mojimi priateľmi, spolužiakmi, som sa viac a viac približoval do prostredia KC. Oženil som sa s ekumenicky zmýšľajúcou katolíčkou a dohodli sme sa, že náš hlavný domov bude KC, kde sme dali aj pokrstiť naše deti. Ekumenizmus vnímame ako svoje poslanie, snažia sa o zblížovanie ľudí z rôznych denominácií. Napr. jedna naša dcéra si našla miesto v Apoštolskej cirkvi (chodí na mládežnícke stretnutia do Istropolisu). Chceme si zachovať kontinuitu s CB a raz do mesiaca chodíme do kostola na Cukrovú.

Táto manželská dohoda vznikla pre udržanie dobrých vzťahov v rodine?

M. Hornáček: Ani nie, ale možno k tomu prispela. Ja som nikdy nebol členom CB, nikdy som nebol rýdži „brat“, vždy som mal vzťahy s ľuďmi z KC. Napríklad aj k sviatostiam pristupujem od mladosti v KC, hoci sa nevyhýbam Večeri Pánovej ani v CB. Aj deti sme dali požehnať v CB. V tomto prostredí som zažil aj obrátenie. Takže – zachováваме kontinuitu života s CB, ale žijeme v katolíckom prostredí. A vidím v tom dosť zmysel aj pri výchove detí – získali iný, širší obzor. Porozumeli sme, že v každej cirkvi sú vieroučné chyby – omyly; nie je to tak, že tam, kde sú vieroučné rozdiely, sa jedna strana vo všetkom mylí a druhá má vo všetkom pravdu. Skôr sa nám zdá, že pravda je často uprostred a každá strana musí kúsok ustúpiť. CB bola v mi-

nulosti tou ustupujúcou stranou a aj preto si ma získala.

P. Tima: Ja som sa dosť nedobrovoľne učil kresťanstvu v evanjelickej cirkvi. Hovorím nedobrovoľne preto, lebo som sa v evanjelickej rodine narodil. Spomínam si, že náboženstvo som vnímal ako ďalší vyučovací predmet, ktorý som musel absolvovať, lebo tak rozhodol môj otec. On bol organista a opravár organov a bol to veľmi prísny človek, ktorý ma dosť nekompromisne nútil do náboženstva. Samozrejme, takýto tlak mohol mať za následok jediné – rovnaký odpor z mojej strany, aký bol tlak z jeho strany. Paradoxné je, že moja mama bola neveriaca, ale mala v sebe ducha a ničím nepodmienujúcu lásku. Otec bol veriaci, ale nebolo v tom duchovno v zmysle prijatia lásky. A to mi nešlo dohromady. Neskôr som bol na vojenčine v Prešove, kde prebiehali evanjelizácie. Tam som stretol Tony Mavrakosa, adventistu. Asi bol viac ekumenickým kresťanom ako adventistom, čo je veľká vzácnosť. Byť adventistom znamená prijať ich teológiu, vrátane soboty, a toto zvestovať ako jediné a pravé evanjelium. Zjednodušene povedané – ak si aj prijal Boha, ale neprijal si úlohu soboty vo svojom živote, tak nie si celý kresťan. Ďalšia skúsenosť – mal som kamaráta spomedzi Svedkov Jehovových. A on sa so mnou prestal kamarátiť len preto, lebo som neprijal tú formu viery, ktorú vyznával on. Takže mojou skúsenosťou bolo násilie pri spoznávaní Boha. Keď som neprijal ich podmienky, nebol som plnohodnotným človekom a kresťanom. Vy, ktorí dlho žijete v Cirkvi bratskej, si možno ani neuvedomujete, v akom prostredí žijete. Študoval som teológiu mnohých cirkví vrátane katolíckej, ale až tu som sa akosi prirodzene stal plnohodnot-

ným človekom – kresťanom. Aj tu som sa stretol s podmienkami, ale tie som s radosťou prijal, lebo to, čo som získal, bola sloboda (človeka) a osobná zodpovednosť pred Bohom. A stal som sa aj členom CB. Za tie roky som sa presvedčil, že je to tak – som slobodný človek a vyžaduje sa odo mňa osobná zodpovednosť pred Bohom.

Keď som pozýval na toto stretnutie, viacerí odmietli s tým, že veď o čom by mali hovoriť – tu sa narodili, tu žijú, nepotrebuju nič riešiť ani klásť si otázky typu „prečo“. Vy dvaja ste pozvanie prijali – takže, prečo ste zostali v Cirkvi bratskej?

M. Číčel: Moja história je dosť rozsiahla, preto nebudem o nej hovoriť. Začnem od konca. Začiatok tohto storočia je poznačený tým, že väčšina cirkevných a duchovných spoločenstiev prežíva isté napätie, hľadá svoju identitu, hľadá, v čom ich identita spočíva. Či je to v organizácii alebo v organizme, či ide viac o štruktúru alebo o obsah. Diskutujú o tom katolíci, evanjelici ale aj my v Cirkvi bratskej. Všade je pnutie medzi tzv. konzervatívnym krídlom a krídlom novátor-ským. Niektorí si myslia, že sa cirkev zachová iba tak, keď sa bude držať tradícií, iní si myslia, že je najvyšší čas na zmenu, ak nechcú zaniknúť. Ja som aj preto členom tohto spoločenstva (CB), lebo je to spoločenstvo, ktoré sa usiluje o to, aby bol v nádobе zachovaný a zveľadovaný obsah, ktorý je oslovujúci, relevantný pre dnešnú dobu.

D. Machajdík: Aj keby som nemal žiadne osobné prežitia, ktoré by ma tu držali, asi by som tu bol, lebo tu sú moje korene v generácii mojich rodičov, ktorí boli veľmi silne

MILAN HORNÁČEK
Pracuje na Trnavskej univerzite v Trnave vo funkcii kvestora. V detstve prijal základné informácie o Bohu od svojej starej mamy a mamy, ktoré boli katolíčky, ale mama prežila bližšie porozumenie – stretnutie s Bohom (obrátene) v Modrom kríži. V mladosti jeho vzťah k Bohu formovali najmä kazateľ CB Milan Jurčo a Silvester Krčméry (nedávno zosnulý) v katolíckej cirkvi.

včlenení do hnutia na Starej Turej. Ja osobne som sa nikdy nedostal do významnejšieho konfliktu s prostredím tohto spoločenstva, ako to zažili a zažívajú mnohí. Keď sa teraz pozerám dozadu a pýtam sa, prečo to tak bolo, prichádza jediná odpoveď: po celý čas môjho dozrievania som si nesmierne vážil životné postoje mojich rodičov. To, ako riešili svoj vzťah k Bohu a ku Kristovi, ako v každodennom živote žili v duchu tohto vzťahu aj v časoch perzekúcií a prenasledovania, ma silne ovplyvnilo. Nevzdali sa svoje viery, a tak sa museli vzdať svojho zamestnania. A to sa nestáva často, lebo rodičia sú ochotní ustúpiť mocenskému tlaku a hrozbám a prijať kompromisy v mene zabezpečenia svojich detí. My sme prežili v úplnej izolácii v Čalove desať rokov. Ich vzťah k Bohu formoval môj vzťah k Bohu a neskôr, samozrejme, som už dozrieval samostatne. Ale rástol som na týchto koreňoch. Keď nám umožnili vrátiť sa do Bratislavy, zakotvili sme vo vtedajšej Jednote českobratskej (dnešnej

PAVOL TIMA
Pracuje ako klavírnik (oprava a ladenie klavírov). Zbor Cirkvi bratskej na Cukrovej navštevuje asi 10 rokov, členom CB je 4 roky.

Cirkvi bratskej) a pre mňa to bolo od začiatku veľmi povzbudzujúce a prijímajúce spoločenstvo. Bola tu silná generácia silných charismatických osobností, ktoré svojou vierou prekonávali nepredstaviteľné a neprekonateľné. A aj v súčasnosti v tomto spoločenstve vidieť Božiu milosť, ktorá sa prejavuje v mnohých projektoch, ktoré udivujú. Spomeniem iba Betánium a školu. Cítim, že toto spoločenstvo Boh požeňáva, a to je pre mňa veľmi významné.

Ja som tu vyrástol, na tri desaťročia som zo spoločenstva odišiel a vrátil som sa. Ale mal som a mám pocit, že som sa nevrátil do toho spoločenstva, z ktorého som odišiel. To len na okraj, lebo vy, čo ste tu nepretržite, hovoríte, že vývoj je kontinuálny. Takže ja som asi jednu veľkú etapu vymeškal a hľadám to, čo už dnes nie je, lebo som možno čakal to tradičné, čo som poznal. No ako vravíte vy, tu je na programe dňa nové, relevantné s dnešnou dobou. Čo vás na tom oslovuje?

P. Tima: Podstata, ktorá sa tu káže, ktorá je v atmosfére. Zažil som veľa kňazov, farárov, kazateľov, ktorí mali dar slova, ale nemali – aspoň ja

som to necítil – dar Ducha Svätého. Nie som teológ, ale v rámci svojho hľadania som si všeličo naštudoval, všeličo som si v sebe musel vyriešiť a zaujať postoj – voči eucharistii, voči „šabatú“, problematike krstu, snažil som sa pochopiť problematiku spasenia... A pri tomto hľadaní odpovedí mi neuveriteľne pomáha trojica kazateľov, ktorí (zatiaľ) pôsobia na Cukrovej. Tu sa ponúka Duch Ježiša Krista, duch ekumény a duch lásky. Mne nestačilo poznať teológiu rôznych cirkví z knížiek. Ja som učenie Ježiša Krista potreboval prežívať v živote, v spoločenstve naozaj veriacich ľudí. Nie v takom, ako sa mi raz stalo, kde mi jedna pani podala ruku so slovami: „Vitaj, takmer brat!“ Len preto, lebo som ešte neprijal ich spôsob viery či učenia. Takže som bol i nebol „brat“.

Tu ti neprekáža nič?

P. Tima: Každé spoločenstvo má svoje pozitíva i negatíva, lebo sme ľudia hriešni. Ale keď ide o podstatu, tá je tu pozitívna. Prekáža mi tu mnoho vecí, ale nemôžem sa hnevať na človeka, ktorý zásadne chodí na bohoslužby neskoro; prekáža mi to, ale je to môj osobný problém. Je môj osobný problém, že ma vyruší človek, ktorý žuje na bohoslužbách zuvačku a tobôž, keď ide prežívajúc k Večeri Pánovej. To ma vytáča, ale nemôžem ho nemilovať. V tomto zmysle musím vysloviť uznanie katolíckej cirkvi, kde sa v istých praktických veciach veľmi striktno dodržiavajú pravidlá a cirkev vyžaduje, aby sa dodržiavali. A to nemám na mysli len žuvanie zuvačky na bohoslužbách...

M. Hornáček: No, to sú drobnosti, ktoré súvisia so slušnosťou a výchovou, ale sú podstatnejšie problémy, ktoré sa v tomto spoločenstve vyskytujú. Ja ich vnímam a nepočujem ani z kazateľne, ani odinakiaľ, že by sa im venovala nejaká špeciálna, vážna pozornosť. Spomeniem len rozvody alebo sexuálny život mimo manželstva.

Ešte sa k tomu dostaneme, ale – viackrát sa tu spomenula katolícka cirkev. Treba povedať, že v spôsobe fungovania sú veľké rozdiely. Milan, ako sa

vám darí žiť v obidvoch spoločnostiach?

M. Hornáček: Dôležitý je spôsob fungovania vzťahov. A tam som sa nestretol ani na jednej, ani na druhej strane so žiadnym problémom. Avšak, čo je dôležitejšie, ja som nikdy nepocítil, že by vo mne nastal vieroučný konflikt medzi učením katolíckej cirkvi a tým, čo sa hlásalo tu. Presnejšie povedané, v minulosti som necítil taký konflikt. No teraz som trochu sklamaný, že trend, ktorý bol nastúpený v zblížovaní Cirkvi bratskej a katolíckej cirkvi v predchádzajúcej generácii a reprezentoval ho napríklad Milan Jurčo, akoby končil. Možno je to zavinené čiastočne aj druhou stranou. Hovorím o trende, ktorým keby sa pokračovalo, boli by sme si s katolíckymi aj vieroučne bližší.

Ja si myslím, že v tomto zbore nebola zachovaná kontinuita tak, ako hovoríte. Pomôžem si voľne slovami Písma – ako keby srdcia otcov a srdcia synov neboli obrátené k sebe. Niekedy mám pocit, že keď som chodil na Cukrovú pred 30. rokmi, počúval som iné kázne, ako počúvam dnes. Zdá sa mi, že Cirkev bratská sa stala viac liberálnejšou, ako bola v tom období, ktoré spomínam. Teraz sa tu kladú dôrazy na slobodu v rozmanitosti, slobodu v láske. Kazateľ Ciesar aj Milan Jurčo zdôrazňovali zodpovednosť a poslušnosť evanjeliu. „Spasenie sa vydobylo poslušnosťou, spasenie sa poslušnosťou aj získavalo.“ Čiže ako keby boli úplne iné dôrazy vtedy a dnes.

A reakcia, vnútorná?

M. Hornáček: Je mi bližšie to, čo bolo, ako to, čo je. Kazateľ dnes povie – všetky dni patria Bohu, je jedno, či nedeľa alebo iný deň. Ale vieme, že to nie je celkom jedno. Ja svoje deti učím tak, aby si v sobotu večer odložili všetky školské veci do tašky tak, ako keby na druhý deň ráno išli do školy. Ale nejdú – medzi sobotou a pondelkom je nedeľa. Nedeľa sa stala v našej rodine dňom, na ktorý sa všetci najviac tešíme, hoci nám nepatrí. Nevieme si predstaviť nedeľu bez dopoludňajších bohoslužieb... Nedeľa sa svätí, nie je ako každý iný deň... a takto by som mohol pokračovať aj v mnohých iných príkladoch, kedy

DANIEL MACHAJDÍK
Vedecký pracovník v oblasti výskumu kryštálových štruktúr. Od detstva patrí do Cirkvi bratskej. Dve obdobia bol členom staršovstva zboru CB Cukrová.

sa zachovávanie prikázaní stane radosťou. Veľa sa teraz diskutuje o zrovnoprávnení homosexuálnych partnerstiev s heterosexuálnymi. Možno je to tým, že sem nechodím pravidelne každú nedeľu, ale keď som tu bol, tak nezaznelo to biblické, že „v mojich očiach je to ohavnosť“. Nepočul som jasné stanovisko proti. A po niektorých diskusiách som mal pocit, že tu jasné stanovisko ani neexistuje.

D. Machajdík: Rozvodov sú naozaj smutným javom a treba priznať, že sú aj v našom zbore. V období, o ktorom hovoríš, že ti bolo bližšie, teda pred 20–30 rokmi, si pamätám jediný prípad rozvodu v zbore. Štatistické čísla ťažko porovnávať, ale asi je viac rozvedených katolíckych manželstiev ako evanjelických. Faktom však je, že tento fenomén tu v našom prostredí predtým nebol a teraz existuje.

Zbožnosť aj v živote, život v duchu Písma sú príznakmi evanjelikalizmu. Čo sa teda deje?

Je to v uvoľnení akýchsi písaných či nepísaných biblických pravidiel?

D. Machajdík: Časť problému je vari aj v tom, že niektoré pravidlá, prijaté v evanjelickom prostredí, nemuseli byť vždy biblickými pra-

MILAN ČIČEL
Profesionálny život začal v Ústave technickej kybernetiky SAV. Po revolúcii pracoval v OZ D3, OZ Integra a v ďalších nadáciách a združeniach. Počas celého profesionálneho pôsobenia úzko spolupracoval s misijnou organizáciou The Navigators.

vidlami, ale vyplynuli z etablovania istej kultúry v evanjelickom hnutí. Sloboda je veľká hodnota, ale samozrejme so sebou nesie aj nástrahy. Tie sú sprievodným znakom slobody a treba o tom hovoriť a zamýšľať sa nad príčinami. No ani tá doba, ku ktorej sa, Milan, vraciaš ako k tej správnejšej, nebola jednoduchá a bez nebezpečenstiev. Dokonca si dovoľm povedať, že často svojou rigoróznosťou viac odpudzovala než priťahovala. Niektoré veci, nad ktorými sa dnes len pousmejeme alebo si ich ani nevšimneme, sa považovali za zlé alebo až za hriechne. Uvediem jeden príklad. Moja mamička, ako študentka v učiteľskom ústave, chodievala vo voľnom čase hrať tenis. Keď sa o tom dozvedel kazateľ tamojšieho zboru, napísal jej rodičom prísny list, aby zakročili, lebo dcéra sa im dostáva do hriechu.

M. Hornáček: Ja nemám na mysli to, že niekto prišiel do zhromaždenia v rifliach... Je to hlúposť, ale aj to sa dialo, že niektorí to mladým vyčítali. A to boli, samozrejme, chyby. Ale keď dvaja mladí ľudia nie sú

zosobášení a žijú spolu ako manželka a nikomu to neprekáza, tak si už myslím, že niečo nie je v poriadku.

P. Tíma: To je pravda, ale ja som na druhej strane rád, že Cirkev bratská dáva priestor každému človeku, aby prijal duchovný pokrm a zväžil, čo s ním urobí. Tu je dôraz na ľudskej individualite a očakáva sa, že slovo, ktoré tu zaznieva, zapôsobí na každého, čo sem chodí a očakáva sa, že nastane pohyb aj v jeho vnútri, v jeho svedomí, že nastane nejaký proces zmeny. Nekladie sa dôraz na to, že: „počul si slovo Božie, ktoré tvrdí toto, a to, čo robíš ty, je hriechne.“ Ja viem, že je to hriechne, pochopil som to a aj iní musia mať priestor, aby Božie slovo takto prijali. Ja som sa tu naučil, alebo sa stále učím, komunikovať s ľuďmi, ktorí zjavne páchajú hriech. Zasiahnuť z pozície moci akéhosi správneho kresťana – to sa mi nepozdáva. Veď to by bolo z mojej strany odsúdenie človeka a neviem, či má človek právo odsúdiť iného človeka. Takže ja celú atmosféru na Cukrovej vnímam pozitívne. Povedali ste, že také konanie nikomu neprekáza. To nie je pravda – prekáza a nie je mi to jedno, ale odsúdiť a zasiahnuť z vyššej moci... to nie.

M. Hornáček: Nemyslel som to tak, že takého človeka treba vykričať z kazateľne. Treba to riešiť osobne, a to by mal spraviť kazateľ. Ja som to tým ľuďom aj povedal, ale – ani si to nevšimli. Ich reakciou bolo, že mám predpotopné názory.

P. Tíma: Ja už len jednu vetu k tým štatistikám o rozvodoch. Štatistiky sú vždy zavádzajúce a ľahko sa dajú zneužiť. Keď katolícka cirkev neprípúšťa rozvody, tak ich u svojich členov ani nevykazuje. Ale ľudia na jej stanovisko nedbajú.

M. Hornáček: Za 15 rokov, čo chodím do kostola, sa v našej farnosti, kde omšu v nedeľu navštevuje asi 800 ľudí, rozpadli možno dve rodiny. Nemám na mysli všetkých pokrstených, ktorých je možno 2 000, ale len návštevníkov. Na Cukrovej, kde je návštevníkov asi polovica, sa za ten čas rozpadli možno desiatky rodín... Je to násobný rozdiel v neprospech Cukrovej, pričom násobok je dvojmiestne číslo, a to môže o niečom svedčiť. Ako

keby niečo nebolo v poriadku. Ja to neviem presne formulovať, ale nejak tak to cítim.

Ako to vnímate vy, čo žijete v CB nepretržite, celý život?

M. Čičel: Ešte pred besedou si povedal, že toto nebude teologická debata. Ale asi sa tomu nevyhne, ak chceme hovoriť o kontinuite evanjelikalizmu. Či bola prerušená, alebo pokračuje? Evanjelicálne princípy nedefinujeme správaním sa evanjelikálov. Musíme sa dotknúť učenia, základov evanjelikalizmu. (Je to predovšetkým autorita Písma, obrátenie sa od hriechov a robenie pokánia.) Evanjelicizmus bol ako hnutie charakterizovaný štyrmi rysmi: (a) dôrazom na **obrátenie**, (b) na **aktívnu** službu slovom a praktickým životom, (c) dôrazom na úlohu **Písma** a (d) na schopnosť niesť **utrpenie**, spojené so službou). Naši predkovia nepoužívali mobily, lebo tie neboli. V časoch Pána Ježiša nikto nefajčil, lebo vtedy sa nefajčilo... Takže nemôžeme používať takéto príznaky na charakterizovanie stavu. Kontinuita je však inde. Evanjelicálne (prebudenecké) cirkvi na Slovensku a asi aj v celej Európe boli v minulom storočí miestami **nádeje**. Prinášali ľuďom, ktorí boli vo všelijakom trápení, zvest nádeje. Ak by som použil len túto jednu charakteristiku, tak si myslím, že pre mnohých ľudí, ktorí sú v súčasnej dobe úplne vzdialení od Pána Boha, je toto miesto stále miestom nádeje. Je tu miesto nádeje aj pre tých, ktorým sa rozpadlo manželstvo, je to miestom nádeje pre tých, čo si nevedia so životom poradiť a hľadajú východisko... Bolo to miestom nádeje za komunizmu a je aj teraz. V tom je kontinuita. Keby tu bola zákonnícka atmosféra, tak by to nemohlo byť miesto nádeje. Veď ty, Bohuš, si toho príkladom. Rigoróznosť tvojej rodiny a možno aj čiastočne vtedajšieho prostredia ťa odtiaľto vyhnali. Vďaka Bohu, že si hľadal a našiel cestu späť. Ale, ako to sám cítiš, vrátil si sa do iného prostredia, lebo dnes spoločenstvo slúži iným ľuďom; sú tu iní ľudia, ktorých oslovuje táto cirkev. Ľudia nového milénia sú iní ľudia, ako sme boli my. Preto je aj prezentácia evanje-

liových hodnôt iná – musí byť iná. Ak chceme byť relevantní, musíme sa prispôbiť prostrediu, v ktorom žijeme – ak ho chceme osloviť. Ak chceme žiť len pre seba, tak nie. My sa pohybujeme medzi textom a kontextom. Náš život sa posunul bližšie ku kontextu; na to, aby sme sa dorozumeli s dnešným neveriacim človekom, musíme používať jeho jazyk – jazyk, ktorému rozumie. Lebo, keď budeme používať náš jazyk, neoslovíme nikoho.

M. Hornáček: To beriem. Ja používam Bibliu v mobile. Kedykoľvek môžem citovať a svedčiť. Ale nie o tom som hovoril. Využívať súčasný jazyk pre mňa neznamená používať súčasnú morálku. A tu ja vidím problém, ktorý ma znepokojuje. Ja som naozaj zvedavý, čo spraví takto slobodne vnímaná cirkev, keď napríklad prídu ľudia rovnakého pohlavia a budú žiadať o zosobášenie na Cukrovej.

M. Čičel: O tom sa diskutuje rovnako v Cirkvi bratskej, ako v cirkvi katolíckej. My dokonca vítame nového pápeža Františka so všetkým, čo prináša. Lebo prináša dialóg.

M. Hornáček: V KC sa o tom diskutuje iba na periférii. V jadre je stanovisko jasné.

V Dialógu sme o tom už niekoľkokrát hovorili: otvorenosť cirkvi – pokiaľ má byť otvorená a odkiaľ už nemôže ustúpiť?

M. Hornáček: Ja by som ešte chcel upozorniť na jednu oblasť, kde tá kontinuita bola prerušená totálne – a to je vzťah k Písmu. Naši predkovia by sa obracali v hrobe, keby počuli niektoré súčasné kázne, najmä so starozmluvnou tematikou.

D. Machajdík: Odkedy existuje evanjelická hnutie, existujú v ňom významné rozdiely v chápaní dôrazov. Dokonca v rámci tej

istej evanjelíkálnej cirkvi bývajú rozdielne dôrazy v rôznych zboroch. To je fakt, s ktorým asi nič nespravíme.

M. Čičel: Už sme spomenuli niektoré základy evanjelikalizmu. Nie je tu miesto a ani dôvod na analýzu vývoja európskeho, amerického a opätovne európskeho evanjelického hnutia. Smery sú od konzervatívnych až po liberálne, ktoré negatívne reagujú a dištancujú sa od fundamentalistov. Už som spomínal prirovnanie textu a kontextu. Text je Biblia – tú nespochybňuje nikto, nech je akéhokoľvek smeru. A tú nespochybňujú ani naši kazatelia. A potom je tu kontext – to je spoločnosť, to sú ľudia, medzi ktorými žijeme. Aj Milan Jurčo, ktorý je pre mnohých kontroverznou postavou, sa vo svojej dobe snažil byť relevantným s prostredím, v ktorom žil. To bola kontextualizá-

cia evanjelia. O to sa snažia aj kazatelia Cirkvi bratskej na Cukrovej. A takéto delenie v malom existuje aj u nás. Fundamentalisti boli a sú a nechápali a kritizovali a nechápu a kritizujú tých, ktorí sa snažia byť relevantní s kontextom, s okolím, s prostredím, v ktorom žijeme.

D. Machajdík: Napriek tomu všetkému si aj ja myslím, že naša doba prináša problémy, ktoré sú mravné, etické. Tých sa zrejme Milan (Hornáček) dotýka. A treba priznať, že k tým zatiaľ naša cirkev nezaujala postoje. Spomenul problém sobáša gayov. Takáto požiadavka nie je vylúčená a treba vedieť, čo s tým budeme robiť. Pokiaľ ide o účasť na Večeri Pánovej takých ľudí, ktorí sú evidentne v hriechu, tak otázka stojí tak, či im to tolerovať a mlčať, alebo ich upozorniť a nechať na ich vlastné rozhodnutie. Som presvedčený, že to upozorňovanie má byť. To je

ako strážna služba. Keď sa to bude diať, zbor sa nesprenverí Duchu a bude v kontinuite v podstatnej veci. Ak by sme mlčali, myslím si, že to by bol náš faul.

M. Čičel: Ja veľmi nechcem ísť do tohto problému (teraz mám na mysli heterosexuálne sobáše), ale v tomto spoločenstve je niekoľko stupňov posvätenia manželského zväzku. Ak ľudia žili spolu aj dlhšiu dobu ako manželia, tak sa určite uplatňuje požiadavka, aby aspoň v období prípravy (to sú, myslím, dva mesiace) nežili spolu.

Ale volakedy, keď sa už odvolávame na minulosť, by kazatelia CB takýto zväzok odmietli posvätiť a – podľa mňa – by s tým nejdien kazateľ mal problémy aj dnes.

M. Čičel: Ja si myslím, že cirkev má byť miestom nádeje. Odmietnutie nič nerieši.

P. Tima: Ja som opravár klavírov. Dostanem sa do viacerých rodín, ako sa dostanú Svedkovia Jehovovi. A ja sa za nich za všetkých modlím. Stretávam sa s nimi, hovoríme spolu o klavíroch, ale Pán Boh vytvára aj také situácie, že môžem svedčiť. Ale to nie je evanjelizácia. To sú rozhovory, na ktoré sa teším. Stretávam ľudí a svedčím prácou, kvalitnou, pokiaľ možno dokonale. Často sa sám seba pýtam: Aké evanjelium tým ľuďom prinášam? Aké poslanstvo? Akého Ježiša? Ja sa snažím prijať do svojho vnútra každého toho človeka. Keď to nejde slovom, tak potichu, bez slov to robím svojou prácou. To som sa naučil práve tu, v Cirkvi bratskej. Mať svoj priestor a dávať priestor iným. Bez podmienok. A to platí aj o tom, o čom hovoríme. Keď prídu dvaja páni alebo dve dievčatá a chcú sa zosobášiť, vnútorne s tým nesúhlasím, lebo to v mojich očiach naráža na Božie slovo, ale čo môžem spraviť viac? Je tu slobodný priateľ. Môžem sa za nich len modliť a neriešiť to mocensky. Oni ponúajú svoj kríž.

M. Hornáček: V spoločenstvách sa dejú veci, ktoré možno tolerovať a sú také, ktoré tolerovať nemožno. Nemožno prekročiť všetky hranice.

P. Tima: Ja vidím podstatu inde. Podstatou je pre mňa sloboda vie-

ry. Toto sú drobnosti, ktoré priniesol svet, ale podstatu neohrozujú. To, čo mám v srdci, neohrozí nič. A v tomto zbere je možno štartovacia čiara aj pre tieto „hriechne“ prípady. Kazatelia aj zbor umožňujú aj hriechnym pristúpiť k tejto čiare a vyštartovať na beh životom s Bohom. Mňa žiadna štatistika nepresvedčí o tom, že mám zbor alebo cirkev odsúdiť, alebo povedať, že toto je to pravé a jediné. Človek nesie zodpovednosť pred Bohom sám za seba.

To znamená, že spoločenstvo – akékoľvek, nemusí byť len cirkevné – môže žiť bez určitých pravidiel a mantinelov, lebo individualizmus a sloboda je nad všetkým?

M. Čičel: Vrelo súhlasím s tým, čo hovorí Pavol. Ja som to už v niektorých dialógoch aj v Dialógu povedal: V láske ku Kristovi niet žiadneho obmedzenia. To znamená, že keď sa prihovárame ku svedomiu ľudí, aby sme ich vyzvali k nasledovaniu Krista, nemôžeme im položiť žiadne hranice. Neroobil to Pán Ježiš, nemala by to robiť ani cirkev. Ak veríme, že centrom sveta je Boh, Kristus, pre ktorého a *skrze ktorého bol svet stvorený a je udržiavaný*, tak obrátenie znamená, že sme sa obrátili ku Kristovi – že sa orientujeme naňho. Mnoho ľudí si myslí, že sú blízko pri Kristovi, a možno aj sú, ale sú od neho odvrátení. Aj napriek tomu, že majú možno biskupské taláre. My nemôžeme spraviť kruh, hranicu, ktorá rozdelí ľudí na veriacich a neveriacich podľa našich kritérií. Lebo mnohí z tých, čo zostanú za našou hranicou, sú obrátení ku Kristovi tvárou a mnohí z tých, čo sa vyhrievajú v kruhu, sú od neho odvrátení, sú mu otočení chrbtom. Cirkev nie je množina definovaná hranicou. Cirkev je množina definovaná stredom a tým stredom je Ježiš Kristus. Keď sa dívaš na Krista, si jeho dieťa.

M. Hornáček: Podľa čoho sa pozná, že sa dívaš na Krista?

M. Čičel: Ty to musíš vedieť. Ty sám musíš cítiť, že si sa poddal Duchu a stal sa dieťaťom Božím. To hovorí aj apoštol Pavol.

M. Hornáček: To je pravda, tomu rozumiem. Ale nakoniec prídu

niektorí, ktorí si myslia, že im Duch svedčil a budú prekvapení, že ich nepozná.

M. Čičel: A to budú možno tí, ktorí hovoria: *Pane, Pane...* a On im povie: *Nepoznám vás*. Aj v tom je kontinuita. Čítame to v Písme. Aj vtedy hovorili: *Pane, Pane...* a dali ho ukrižovať. Lebo žili v hranici. A On bol pre nich za ich hranicou.

P. Tima: Aj ja som s týmto textom dosť zápasil. Som dobrým ovocím, alebo planým? Prinášam dobré ovocie, alebo plané?

M. Hornáček: Ovocie je kľúčové...

M. Čičel: To ovocie sa prejaví časom. Napríklad v mnohých prípadoch sa deti z rodín s rigoróznou výchovou stratili, ale deti z rodín, kde v centre nebol zákon, ale láska, sa zachránili.

D. Machajdík: Ale v tomto prostredí, aj v duchu toho, o čom hovoríme, sa dá nájsť úloha cirkvi. Jej úlohou je ohlasovať evanjelium a motivovať ľudí, aby opúšťali hriech. No cirkev im musí nechať slobodu, aby spravili toto rozhodnutie pre seba. To je veľmi dôležité.

M. Čičel: Je to tak. Veď ani Pán Ježiš nikdy nedal nejaké doktríny učeníkom v zmysle – „poďte a nasledujte ma, ale môžete ma nasledovať len vtedy, keď poviete *áno* na tieto doktríny. V prvotnej cirkvi to tak nefungovalo. Oni jednoducho nasledovali svojho učiteľa. Veď možno ani nevedeli, čo od nich chce. Vedeli však, že ich miluje.

M. Hornáček: To *áno*, oni vedeli, že On ich miluje, ale vedeli aj, čo od nich chce. On hovorí: *Kto mňa miluje, zachová moje slovo...* a Ján píše: *...zachová jeho prikázania a jeho prikázania nie sú ťažké...* Teda dôkazom našej lásky k Bohu je naše konanie, naše skutky, zachovávanie jeho prikázání, naša poslušnosť – nie naše pocity.

D. Machajdík: Keď človek stretne človeka, rozpráva sa s ním a cíti, že ho ten druhý neprijíma, tak v ňom možno vznikne pocit horkosti. Preto je dôležité, aby si človek ustrážil pocit slobody s cieľavedome rozvíjanou láskou aj voči svojmu oponentovi. To je veľká hodnota a ja si myslím, že v prostredí CB vo veľkej miere prevláda. Samozrejme, je množstvo toho, čo je zlé. Pociťujem to aj ja a som z toho smutný, ale ten-

to základný etos, základná klíma v zbere, je takáto.

M. Čičel: ...a akceptácia...

P. Tíma: Akceptácia je málo. Ja si myslím, že tu je viac. Tu je motivácia k tomu, aby sme milovali svojho blízkeho.

Ale toto všetko sa v tej či onej miere prejavuje, hlása vari v každej cirkvi – spoločnosti. Má evanjelikalizmus v kontexte súčasného sveta zmysel?

P. Tíma: Celkom určite má. V porovnaní s veľkými cirkvami má. Hoci si myslím, že ľudia v cirkvách nie sú v protiklade – rímski katolíci verzus evanjelikáli. Aj tam, aj tam sú vlažní, aj tam, aj tam sú zapálení.

M. Čičel: My sme v súčasnosti svedkami toho, že denominačné bariéry – umelo vytvorené hranice, o ktorých sme hovorili, strácajú alebo by mali stratiť zmysel. Vzťah ku Kristovi je obsah. Nie štruktúry, ktoré sa okolo toho obsahu vytvorili, hoci ako doktríny. Už sme to tiež spomenuli – my s radosťou

vítame kroky súčasného pápeža, lebo sú to kroky s tvárou obrátenou ku Kristovi. Všetci, ktorí milujú Krista, sú z neho nadšení napriek tomu, že nenosia rovnaký dres – napriek denominačným bariéram.

D. Machajdík: Treba však vidieť, že je to v procese. Nie všetky cirkvi to prijímajú s takým nadšením a možno s najmenším nadšením ho víta časť najvyššej hierarchie jeho vlastnej cirkvi. To, čo sa deje, je takmer evanjelikalne. Veď stačí prelistovať históriu, naplnenú stáročiami ničivých náboženských vojen. Možno sme svedkami istého začiatku. A to, že to prichádza, je tiež len vďaka slobode a akceptovaniu ináč chápaných. Historicky sa cirkvi vymedzovali voči sebe a dávali dôraz na čiastkové veci. Tento náznak „nového“ považujem za veľmi cennú vec – zdôrazňovanie vzťahu ku Kristovi v živote a hľadanie autority Písma. To prináša sloboda. Viem, že sloboda prináša aj etické problémy, mravné, absenciu morálky atď. Viem, že

tieto problémy sú veľmi vážne, ale toto považujem za cennejšie. Láska Kristova má presahovať všetky hranice, ktoré vytvorili ľudia.

P. Tíma: To, že som vstúpil do Cirkvi bratskej, neznamená, že ľudí z tohto spoločenstva milujem viac ako ostatných. Je to pre mňa priesťor, kde sa môžem spoločne modliť, spievať, prijímať Večeru Pánovu a naberať silu na to, aby som mohol ísť hoci medzi moslimov. Tu som sa dozvedel, ako byť kresťanom v celom svete. ■

V januárovom čísle Dialógu sa k téme evanjelikalizmu vrátíme pohľadmi teológov a následne chceme pripraviť ešte jednu besedu s pracovným názvom: ako sa uplatňujú princípy evanjelikalizmu pri zakladaní nových zborov a pri práci s prichádzajúcimi a mladými ľuďmi.

NOVÁ KNIHA

V druhej polovici novembra vychádza na slovenskom knižnom trhu ojedinelá publikácia. Kolektív autorov Ľubo Bechný, Emília Mihočová a Terézia Rončáková vybrali dvanásť osobností z rôznych cirkví, autority, ktoré môžu osloviť aj dnešnú mladú generáciu. Sú to: Karol Mika, Róbert Bezák, Michal Valčo, Terézia Lencsová, Daniel Pastirčák, Miloš Kovačka, Štafan Hríb, Ľudovít Fazekaš, Branioslav Škripek, Slavomír Slavík, Daniel Hevier s nedávno zosnulý Ján Grešo. Autori im dali meno „Kristovci“. Nie sú to nedelní kresťania, ktorí po východe z kostola prepnú skrytý vypínač, aby sa zaradili do davu. Sú to ľudia, ktorí sa za svoju vieru nehanbia a práve ňou naplňujú svoj životný príbeh.

Rozhovory sú doplnené zaujímavými fotografiami, s grafikou sa pohral Daniel Jurčo, ktorý pripravuje do tlače aj Evanjelický Východ. Evanjelický kňaz a zahraničný redaktor Katolíckeho týždenníka Martin Zikmund v anotácii ku knihe napísal: „Kniha Kristovci mňa zaujala ze tří důvodů. Jednak a především proto, že poskytuje čtenářům zcela jedinečný doprovod na cestě zralé, promyšlené a prožívané víry. Za druhé, že zde vedle sebe hovoří a sdílejí se křesťanské osobnosti z několika křesťanských církví. Prává jednota církve se totiž často děje napříč jemnými věroučnými rozdíly, což samozřejmě neznamená, že ony rozdíly postrádají jakýkoli smysl. Přesto centrum víry, ať už tam či onde, nemůže být jiné než Ježíš Kristus, a proto je napínavé sledovat, jak se kdo k tomuto centru vztahuje. A za třetí nutno zmínit, že podobný projekt se zatím v českých zemích neuskutečnil, takže Slováci zase jednou Čechy předběhli...“

Predstavenie knihy KRISTOVCI bude aj v Bratislave v evanjelickom kostole na Legionárskej ulici, 1. decembra o 17.00 hod. Knihu si možno objednať na: beta.kristovci.sk

„Mojím náboženstvom je hľadať pravdu v živote a život v pravde, hoci viem, že to nenájdem, pokiaľ žijem.“

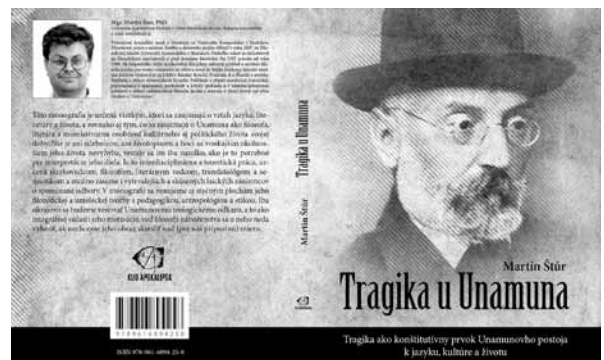
Tak sa svojho času vyjadril mladší rovesník Fridricha Nietzscheho, vynikajúci španielsky mysliteľ, esejista, prozaik, básnik a dramatik Miguel de Unamuno (29. 9. 1864 – 31. 12. 1936). Aj on sa vyrovnával s dedičstvom, ktoré zanechal racionalizmus a osvietenstvo. Aj on odmieta systematickú filozofiu a metafyziku ako jediné, dostatočné a spoľahlivé východiská viery a života, aby objavoval „tragickú obnaženosť človeka“ v jeho existenciálnom zápase medzi rozumom a vierou. Aj on hovorí o smrti Boha. Vo svojom diele Tragický pocit života v ľuďoch a národoch dokonca zrozumiteľnejšie, ako jeho nemecký kolega:

„K Bohu živému, k Bohu ľudskému nemožno totiž dospieť cestou rozumu, ale cestou lásky a utrpenia. Rozum nás od neho skôr vzdaluje. Nemožno ho najskôr poznať a až potom milovať, musíme ho milovať skôr, než ho poznáme, túžiť po ňom, potrebovať ho. Poznanie Boha vyplýva z lásky k Bohu a v tomto poznaní je len máločo rozumové, ak nie vôbec nič. Lebo Boh je nedefinovateľný. Chcieť definovať Boha značí chcieť ho obmedziť len na našu myseľ, čiže zabiť ho. Len čo sa ho pokúsime definovať, zjaví sa nám nič.“

Áký je prínos Miguela de Unamuna pre rozvoj smerovania vo filozofii, náboženstve a v umení, ktoré sa zvykne označovať ako modernizmus alebo moderna? A čo vlastne moderna je? (Tibor Máhrík)

UNAMUNOV MODERNIZMUS

MARTIN ŠTÚR

Moderna, modernita a modernizmus sú slová s toľkými odlišnými – až proti sebe stojacimi – významami umeleckými, filozofickými aj teologickými, že je nutné ich nielen podľa týchto prístupov a teoreticky, ale aj historicky, miestne a kontextovo rozlišovať. Spoločnú majú motiváciu v modernom, ktoré má niekedy doplňovať, inokedy nahradzovať to, čo sa chápe ako staré, hlavne v španielčine, kde sa o sémantické pole delia iba dve lexikálne jednotky, *modernismo* a *modernidad*, pritom druhá označuje hlavne *novovek* a iba okrajovo *modernitu*. Rast poznania, vznik nových technológií – to všetko je zdrojom rastúcej viery v rozum. „Renesančný záujem o časný svet, Kopernikova zmena centra vesmíru, Newtonova indukívna metóda a dedivinizácia nebies, diskreditácia tradičného kresťanstva v krutostiach náboženských vojen, objavenie nových civilizácií, Descartov obrat k človeku ako subjektu – to všetko viedlo v 18. storočí k odmietnutiu stredovekého, scholastického, metafyzického myslenia“ [1] a k novým filozofickým predstavám Kanta, Hegela, Kierkegaarda a iných. [2]

Unamuno tradičnú vieru najprv stratil a nahradil ju racionalizmom, socializmom a pozitivizmom, no keď na ne uplatnil slobodný a kritický prístup, prekonal ich obmedzenia a našiel vlastnú cestu k viere, poznaniu, umeleckej tvorbe aj spoločenskej zodpovednosti cez súhrn rozumu, skúsenosti a rozvinutia tradície, vôle a citu, zmyslu pre paradox. Až uvoľnenie postoja katolíckej cirkvi za Jána XXIII. umožnilo, že sa dalo hovoriť otvorenejšie a objektívnejšie o problémoch moderny v katolíckej cirkvi. Napr. popredný slovenský romanista Jozef Felix zmenu uvítal, hoci jeho postoj k moderne zostal rezervovaný. Sám svoje chápa-

nie definuje takto: „*Moderný je mi každý starší autor, ktorý sa prihovára našej súčasnosti, ktorého umenie znásobuje cesty nášho umenia, ktorého etos umocňuje etos našich slovesných tvorcov, ktorého problémy sa dotýkajú problémov moderného človeka vôbec.*“ [3] Felix rozhodne dáva prednosť tomuto širokému chápaniu ako vlastnosti pred vymedzením epochy. Takto sa do jeho knihy *Modernita súčasnosti* vedľa nesporných modernistov, ako boli Valéry alebo Jarry, dostali aj omnoho starší Balzac a Flaubert.

Unamuno sa nezaoberal tými detailmi vonkajšej reality, ktoré nemali význam pre vnútorné prežívanie konkrétneho človeka. Rozum u neho nebol iba nadriadený citu a vôli, ale aj od nich závislý, nielen v harmónii, ale viac v rozpore s nimi, a aj tento paradox vytváral jednotu človeka ako celku, ktorý vždy už má záväzok voči druhým ako konkrétnym ľuďom „z mäsa a kostí“ a k spoločenstvu ako ich kultúrnemu prostrediu a nositeľovi jazyka so svojou tradíciou a identitou, ktorú chcel pozitívne ovplyvňovať. Oproti tomu Felix k Lukáčovi, podľa všetkého najsilnejšiemu slovenskému modernistickému básnikovi, napísal: „...*všetci básnici hodní toho mena, ktorí vyšli z „ulity snov“, zo začarovaného kruhu subjektu do kolektívneho psychického konkrétneho...*“ [4] Kým Unamuno v kierkegaardovskej voľbe *buď – alebo* medzi *estetickým* a *etickým* volí oboje ako rovnocenné a neoddeliteľné, Felix ako pozitivista a scientista uprednostňuje rovnako jednotu, ale prísne hierarchicky usporiadanú, čo sa prejavilo aj v jeho spore s *katolíckou modernou*.

V jazyku a záujme o vnútorný život a individuálnu tvorivosť si bol Unamuno s úzko chápanými modernistami blízky, v jednom sa však s nimi ostro rozchádz-

zal - a to v jeho snahe o pochopenie každodenného života, za ktorého fasádou odkrýval individuálne a zároveň univerzálne drámy, pričom najostrejšie útočil voči vlastným chybám. Jeho ciele by sa zdali osvietencké - chcel vzdelávať národ, ale jeho prístup, keď vedie poslucháča ku kritickému a zodpovednému prístupu ku všetkému, zostáva moderný. Unamuno sa nakrátko nechal oklamať falangistickým apelom na záchranu civilizácie, no prakticky okamžite zločinnosť režimu odhalil a ostro a verejne sa mu postavil.

Unamuno nadväzoval hlavne na tradíciu antických - na Herakleita, Sokrata, na Platóna, na cirkevných otcov, Pavla, Tertuliána, Augustína a Izidora, v scholastike na františkánsky smer. Unamunovo heslo bolo *credo quia absurdum est* (verím, pretože je to absurdné), čo má svoje korene už u Tertuliána. Vychádza z potreby rozlíšenia medzi vierou a poznaním: to, k čomu prideme na základe zmyslovej skúsenosti a jej logického rozváženia, je predmetom poznania a nie viery. Unamunovo heslo sa podobá presvedčeniu veriacich existencionalistov a modernistov, i náboženského modernizmu.

V období, keď boli publikované protimodernistické dokumenty *Lamentabili a Pascendi*, Unamuno dokončoval svoj *Tratado de amor a Dios* (Traktát o láske k Bohu), kde podal svoje názory. V ucelenejšej a dopracovanej podobe ich zapracoval do svojho základného filozofického diela *Del sentimiento trágico de la vida* (1913, v slovenčine ako *Tragický pocit života v ľudoch a národoch*, prel. Vladimír Oleríny, 1992) a ešte otvorenejšie ich vyslovil v eseji *La agonía del cristianismo* (Agónia kresťanstva) z roku 1925. Unamuno s extrémnym modernizmom nesúhlasil. Hodnotu pokroku videl v tom, ako prospieval všestrannému rozvoju konkrétneho človeka a dobový nepomer medzi technickým a vedeckým poznaním a sociálnym a individuálnym cítením a vedomím a uvedomelostou považoval za alarmujúci. No neveril v pokrok vo viere. „Kresťan neverí, že pokrok pomôže spásu duše. Svet-ský, historický pokrok nie je cestou duše k Bohu.“ [5] Názor, že nemožno vnucovať väčšine postoj akokoľvek presvedčených intelektuálov, vyjadril jasne v krátkom románe *Svätý Manuel Dobrý, Mučeník*. Kňaz tam možno nemal vieru v cirkevné dogmy, alebo tak aspoň tvrdil tým, ktorým to malo pomôcť v duchovnom prerode k láske k blíznym a k zodpovednej službe. Druhý vatikánsky koncil (1962 - 1965) dal v mnohom Unamunovi za pravdu, zrušila sa aj *protimodernistická prísaha*. V umení modernizmus skončil a nahradila ho postmoderna a vo filozofii a náboženstve sa objavili nové problémy. [6]

Mnohým Unamunovým kritikom, napr. poprednému slovenskému romanistovi Jozefovi Felixovi, v uznaní Unamuna za filozofa bránil omnoho menej oficiálny dobový cirkevný postoj, než dobový scientizmus a pozitívizmus. [7] Pre literárnu vedu bol takýmto empiricky skúmateľným predmetom literárny text. V umení je v súlade s Unamunovým existenciálnym záujmom o konkrétneho človeka, hoci nie vo filozofii, ani v náboženstve. Pre neho je text zaujímavý tým, ako v ňom žije autor a paradoxne ešte intenzívnejšie hrdina, líšia sa východiskami aj metódou, no ich konečné zameranie je blízke. Ukazuje sa, že Felix vlastne nemohol pre recepciu Unamuna a jeho diela, vzhľadom na dobu a jeho vlastné zameranie, urobiť viac. V nárokoch na literatúru mu bol najbližšie, hoci jasným až klasickým štýlom sa od Unamunovho štýlu paradoxov, antitéz a podobenstiev líšil. ■

Literatúra:

- [1] Valčo, M. - Valčová, K.: Teologické poslanstvo Lutherovej reformácie a výzvy súčasnej doby, *Žilina: Žilinská univerzita*, 2012, s. 215-216.
- [2] Viacej v monografiách: Štúr, M.: *Tragika u Unamuna*. KUD Apokalipsa: Ljubljana 2013, 209 s.
- [3] a Králik, R.: *Kierkegaardův Abrahám : Kierkegaardova interpretace Abrahámovy víry*. Ljubljana: KUD Apokalipsa, 2013. 180 s.
- [4] „Vrcholné body slovenskej literatúry spadajú do tých momentov, keď naši tvorcovia boli jour s celou Európou, v styku s celou európskou 'modernou', chápanou v tom najširšom geografickom rozpätí. Jedným z cieľov tejto knihy a mojich štúdií vôbec je práve toto slovenské aggiornamento.“ (Felix, Jozef: *Modernita súčasnosti*. Slovenský spisovateľ, Bratislava 1970, s. 6). Aggiornamento je heslo pápeža Jána XXIII.
- [5] Pašteka, J.: Jozef Felix ako literárna osobnosť. *Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška*, 2008, s. 40.
- [6] Unamuno, M. de: *La agonía del cristianismo*. Madrid: Espasa Calpe, SA, 2008, s. 146. *U Kierkegarda je interpretácia podobná: Králik, R.: Kritika kresťanství a konflikt sveta s jednotlivcem*, s. 125-127. In: Králik, R.: *Kierkegaardovy výzvy pro jednotlivce v Čistotě srdce aneb chtít jen jedno*. In: *Nová oikomenie vztahů*. Ljubljana : KUD Apokalipsa, 2013.
- [7] Valčová, K.: *Liturgia v postmodernom svete*. In: *Apoštol Pavol pre 21. storočie*. Martin: Centrum kresťanského vzdelávania / Biblická škola, s. 131-3.
- [8] Viacej v diele: Felix, J.: *Modernita súčasnosti*. Slovenský spisovateľ, Bratislava 1970.

Mgr. Martin Štúr, PhD. (1974)

Pôsobí na UKF v Nitre v oblasti jazykovedy, odborného prekladu a filozofie jazyka, prednáša tiež o filozofii a estetike. Publikuje v oblasti teoretickej, historickej, porovnávacej a španielskej jazykovedy a kritiky prekladu a v interdisciplinárnom priestore v oblasti existenciálnej filozofie jazyka a umenia, v rámci ktorej má sériu článkov o Unamunovi. Nedávno mu vyšla monografia *Tragika u Unamuna* s podtitulom *Tragika ako konštitutívny prvok Unamunovho postoja k jazyku, kultúre a životu*.

ŠMEJDI

V uplynulých mesiacoch sme z rôznych médií často počúvali o tzv. „šmejdoch“ a ich nekalých obchodných praktikách. Kto to vlastne tí „šmejdi“ sú a čím je ich konanie nebezpečné?

JANA LESŇÁKOVÁ

(Pracuje ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii v Bratislave, súčasne pôsobí ako podpredsedkyňa občianskeho Združenia na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi“ s predmetom činnosti: Ochrana spotrebiteľa.)

Bol upršaný, depresívny a nanajvýš hektický deň. Túžila som ujsť z práce a zapadnúť doma k horúcemu, voňavému čaju a dobrej knihe. Ale ešte o siedmej večer som v kancelárii, keď zase zazvonil telefón. Ozval sa zúbožený, uplakany hlas plný obáv a strachu. Pozorne som počúvala, čo pani, ktorá je už roky na dôchodku, trápí. Boli to „šmejdi“. Pani je dôchodkyňa, celé roky ju trápí chrbtica. V minulosti pracovala ako kuchárka v školských jedálňach, tam nosievala veľké a ťažké hrnce, čo samozrejme nechalo následky na jej zdravotnom stave.

„Masážna poduška, ktorá vás zbaví všetkej bolesti, viditeľná úľava už od prvého použitia, vhodné aj ako prevencia voči bolestiam chrbta...“. Takýto leták s pozvánkou na predajnú akciu masážnych podušiek si pani dôchodkyňa našla vo svojej poštovej schránke v ten najvhodnejší čas – bolesti boli také neznesiteľné, že bola ochotná minúť aj svoje dlhodobé šetrené peniaze. Nanajvýš úslužný a priateľský pán, ktorý podušku prezentoval na predajnej akcii, bol tak neuveriteľne presvedčivý, že pani neváhala a hneď si ju kúpila. Veď prečo nie – ak nebude spokojná, môže ju kedykoľvek vrátiť a oni jej vrátia peniaze. Aspoň tak jej to tvrdil onen láskavý pán.

Zázračná masážna poduška, ako pani sama zistila, vôbec nebola až taká zázračná. Nielenže poriadne nefungovala, ale navyše jej bolesti ešte aj stupňovala. Zarmútená dôchodkyňa napísala žiadosť o vrátenie peňazí, v ktorej uviedla dôvody svojho rozhodnutia, podušku riadne zabalila a vrátila ju presne tak, ako jej kázali, dokonca aj s písomným potvrdením od lekára, že poduška nie je vhodná pre pacientov trpiacich takýmto ochorením chrbtice. Čakala týždeň, dva, mesiac a peniaze ani list od spoločnosti neprišli. Vôbec nič. Tak sa pani vybrala na vlastné náklady do 500 km vzdialeného mesta, kde má ona spoločnosť sídlo, aby zistila, prečo jej nik neodpovedá. Keď po mnohých hodinách sotva chodiaca pani dorazila na adresu spoločnosti, utrpela šok. Na mieste, kde mala sídlit spoločnosť, našla len starú budovu bez okien, bez dverí, v totálne dezolátnom stave. Nebolo pochyb, že tam žiadna spoločnosť nesídlí.

Po pár dňoch otáľania sa nám predsa len rozhodla zavolať a požiadať o pomoc. Uvedomila si, že sa ne-

chala oklamať a rozhodla sa nenechať to tak. Opísala nám svoj problém a my sme jej pomohli napísať odstúpenie od zmluvy. Mnohí oklamani nevedia, a predávajúci podvodníci ich samozrejme neinformujú, že podľa **§ 8 zákona č. 108/2000 Z. z. o podomovom predaji a zásielkovom predaji** je ako spotrebiteľka „oprávnená bez uvedenia dôvodu odstúpiť od zmluvy v lehote siedmich pracovných dní odo dňa prevzatia tovaru alebo uzavretia zmluvy o poskytnutí služby, pričom odstúpením spotrebiteľa od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje.“ Predávajúci ju ani neoboznámil s tým, že „v prípade odstúpenia od zmluvy je potrebné vrátiť tovar predávajúcemu bez ohľadu na to, či tovar bol použitý alebo má vady, ktoré spotrebiteľ nespôsobil. Samozrejme, primeraná starostlivosť o tovar musí byť zachovaná.“ Pochopiteľne, predávajúci neuviedol ani takú dôležitú informáciu, akou sú jeho povinnosti v prípade odstúpenia spotrebiteľom od zmluvy, a to, že je „povinný prevziať tovar späť a vrátiť spotrebiteľovi cenu, zaplatenú za tovar alebo za službu alebo vrátiť spotrebiteľovi preddavok najneskôr v lehote 15 dní odo dňa odstúpenia od zmluvy.“

Nie je hanbou byť podvedeným či oklamánym. „Šmejdi“ podávajú skvelý pracovný výkon. Presvedčia vás o neuveriteľnom osohu tej najnepotrebejšej veci, akú si len viete predstaviť. Zlé je, keď s tým nič neurobíte. Samozrejme, nie vždy je to možné a nie vždy to dopadne tak dobre ako v prípade našej pani dôchodkyne, ktorej daná spoločnosť vrátila peniaze.

Ak ste niečo podobné zažili, podelte sa o to s nami a pomôžte nám upozorniť na praktiky „šmejdiv“ a zabrániť, aby im naleteli aj vaši priatelia a známi. Môže to byť práve vaša skúsenosť, ktorá bude pre druhých varovaním a zároveň poučením. Publikovanie príbehu, či skúsenosti je možné jedine s vaším výslovným súhlasom, diskretné a anonymne. Rešpektovanie vášho súkromia a zachovávanie zásady mlčanlivosti je, pochopiteľne, samozrejmosťou. ■

**NEVÁHAJTE A NAPIŠTE NÁM
buď do redakcie Dialógu,
alebo priamo na mail nášho OZ:
spotrebiteľvnuždi@gmail.com.**

SKÚSME NIEČO UŠETRIŤ...

IVAN MARKUŠ (Tajomník RCB v SR)

Chcel by som vám priblížiť nasledovný nápad.

Mobilní operátori na Slovensku majú v ponuke produkt, ktorý by mohol nám v Cirkvi bratskej ušetriť celkom slušný balík peňazí. Princíp je ten, že ak by sme ako Cirkev bratská s niektorým operátorom (s tým, čo dá najlepšie podmienky) podpísali zmluvu na používanie „balíka“ SIM kariet – povedzme 300 až 500, tak v tomto systéme by sme mali hovory medzi sebou úplne zadarmo.

Po prvých úvodných rozhovoroch sa ukazuje, že by sme mali najprv urobiť medzi sebou menší prieskum, koľko záujemcov by sme našli pre rozbehnutie projektu.

Nie je podmienkou, aby sa do tohto projektu zapojili všetci, ale porozmýšľať by sme mohli spolu a všetci. Úspora spočíva najmä v tom, že všetky hovory v rámci tejto našej „siete“ sú zadarmo. Teda ak je v rodine minimálne 3 až 5 telefonov, cez ktoré si medzi sebou často volajú, tak to už je zhruba takých 10 až 15 eur za mesiac. Oveľa výraznejšia bude úspora potom, keď bude sieť hustejšia – povedzme že v jednom zbere bude 20 až 50 telefonov v sieti a v rámci cirkvi...

Čo s hovormi mimo tejto siete?

Na to máme predbežnú odpoveď, že by sme platili iba za prevolané minúty a aj tu by sme dostali výrazne nižšiu sadzbu, než bežný užívateľ. Napríklad: Ak je sadzba pre normálneho účastníka v rozmedzí od 0,13 do 0,20

eur/min, tak v rámci našej siete by to mohlo byť o 45 až 65 % menej, teda rádovo od 0,07 do 0,1 eur/min.

Ako by „tiekli“ peniaze?

Toto ešte nie je úplne jasné, ale s najväčšou pravdepodobnosťou tak, že by sme dostali na jednotlivé zbory, alebo na ústredie CB faktúru s uvedením čiastky za každú SIM kartu. Tento systém ešte bude predmetom rokovaní s operátormi. Za SIM kartu bude zrejme nejaký symbolický poplatok, cca 1-2 eur/mesiac. Hovory mimo „našej siete“ budú zúčtované mesačne.

Čo teda urobíme?

Za krátky čas vám do zborov pošleme presnejšie podmienky a budeme chcieť vedieť, koľkí z vás by mali záujem. Ďalšie kolo rokovaní je priamo závislé na tom, s akým počtom SIM kariet sa budeme usilovať uzavrieť dohodu. Ak by sme dostali na stôl návrh podmienok písomne, skúsime k tejto veci zvolať stretnutie so zástupcami zborov. Definitívne rozhodnutie urobíme až po týchto krokoch.

Nezodpovedané otázky, je ich viacej...

Prenos čísla? Viazanosti?

Čo so živnostníkmi – chcú si faktúry zahrnúť do nákladov?

Kto to bude koordinovať, atd.?

Skúsme začať pri „prieskume verejnej mienky“, či to vôbec chceme. ■

OZNÁMENIE O VYHLÁSENÍ VÝBEROVÉHO KONANIA

Rada Cirkvi bratskej v SR vyhlasuje výberové konanie na obsadenie pracovného miesta:

Riaditeľ kancelárie Rady Cirkvi bratskej

Jeho hlavná činnosť je definovaná v Poriadku Cirkvi bratskej, článok 69

Kvalifikačné predpoklady:

ukončené vysokoškolské vzdelanie, člen Cirkvi bratskej, obrátený kresťan, bezúhonnosť, znalosť problematiky hospodárenia na manažérskej úrovni, znalosť základných dokumentov Cirkvi bratskej, znalosť legislatívy v oblasti cirkevných väzieb, ovládanie Windows, MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Outlook), jazykové znalosti – minimálne jeden cudzí jazyk slovom a písmom

Osobné predpoklady:

túžba slúžiť Bohu spravovaním záležitostí cirkvi, ochota vysokého pracovného nasadenia, samostatnosť, dobré vyjadrovacie schopnosti, analytické myslenie, presnosť a zodpovednosť. vek nad 30 rokov

Ďalšie požiadavky – sú výhodou:

znalosť pracovnoprávných vzťahov, znalosť účtovníctva, Internet, soc. siete, skúsenosti v starštvstve zboru, skúsenosti s prácou v Rade CB

Zoznam požadovaných dokladov:

písomná žiadosť o zaradenie do výberového konania, fotokópie dokladov o vzdelaní a kvalifikácii, vysokoškolský diplom, vysvedčenie o štátnej skúške, profesionálny štruktúrovaný životopis s prehľadom o praxi so stručným popisom pracovných činností, výpis z registra trestov nie starší ako tri mesiace, súhlas so spracovaním osobných údajov v zmysle Zákona o ochrane osobných údajov č. 428/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, čestné prehlásenie o pravdivosti všetkých údajov uvádzaných v prílohe žiadosti, motivačný list

- Uchádzači zašlú písomné žiadosti spolu s uvedenými požadovanými dokladmi poštou najneskôr do 15.1.2014
- Termín výberového konania bude prihláseným uchádzačom, ktorí spĺňajú požadované predpoklady, oznámený písomne.
- Rada si vyhradzuje právo nezaraďiť do výberového konania uchádzačov, ktorí nespĺňajú podmienky výberového konania.
- Vzory príloh, prípadné ďalšie informácie uchádzačom podá tajomník Rady Cirkvi bratskej.

Za Radu Cirkvi bratskej Ivan Markuš

IV. ČIERNA SLUŽBA NA LINKE 204 S DOBRÝM KONCOM.

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodičom trolejbusu.)

25. 7. 2013

Po pokojnom dopoludní som po 14. hodine čakal na konečnej na svoje vozidlo. Už prichádza. Vodiča nepoznám ani trolejbus, pretože je z inej vozovne. „Tak ako, ide?“ – pýtam sa, kým sa končiaci vodič balí. Neponáhľa sa, veď do odchodu je ešte 15 minút. „Dobre, všetko v poriadku.“

Som rád. Začínam sa zoznamovať s prideleným vozidlom a už je čas odísť. Vidí sa mi, že volant má väčšiu vôľu ako by mal mať – ale dobre, tých 8 kôl zvládnem. Na druhej zastávke vynechala elektrická brzda, ale zasa zabrala. Aj to zvládnem, pomyslel som si. Veď ten starý vodič povedal, že je všetko v poriadku, tak sa tu nebudem stresovať.

Doprava začala hustnúť a zase tá brzda vynechala. Zastávku som prebehol o šesť-sedem metrov. Pri klesaní z Kramárov smerom k vojenskej nemocnici brzda vynechala úplne. Skúšam opatrne druhou – vzduchovou – a nič. To nie je možné! Ostáva ručná. Ale tá, keď sa zahryzne, tak všetci pasažieri budú nalepení na prednom skle a zranení.

Konečne elektrická zabrala. Do konečnej zostáva rovný úsek, tak si všetko potrebné vyskúšam. Všetko funguje...

Na konečnej už čakajú ľudia a do odchodu mám 30 sekúnd. Vari to ďalej bude už OK, veď starý vodič povedal, že...

Ľudia nastúpia a vchádzame do zložitejšieho obratiska s kopčekom, kde brzda vynechala opäť; palica vyletela a zahákla sa o nosné lano. Lano našponované, palica našponovaná, nedá sa s tým pohnúť. Blokujem premávku a aj ostatné trolejbusy z inej linky. Napätie stúpa. Volám dispečera... Bol veľmi milý a ešte mňa upokojoval, že sa nič nedeje, že sa to stáva.

Prichádza opravárenská dodávka s „vybehávačmi“ – to sú chlapíci, ktorí dokážu vyriešiť všetko v tejto oblasti. Jeden z nich spojil lanom koniec môjho vozidla s vozidlom, čo malo ísť po mne a prikázal mu cúvať. A skutočne to pomohlo.

Hovorím mu, prečo sa to stalo, a tak ma posielajú do vozovne. Musím prejsť asi 10 km a nezabudnúť, že nemusím ísť do zastávok a najmä nesmiem predbiehať iný trolejbus na zastávke – zrazili by sa palice.

Konečne som vo vozovni. Aspoň sa upokojím, kým to opravajú... Ale kdeže – už ma tam čaká iné vozidlo, a tak mi neostáva nič iné, len rýchlo prebrať papiere a o 4 minúty už na predpísanom mieste brať ľudí. Cestou sa zoznamujem s trolejbusom – celkom fajn, len vzduch sa v kabíne vôbec nehýbe. Doprava hustne, slnko praží, blíži sa konečná, ale bez prestávky – tá bude až na druhom konci.

Na Šancovej je búračka; ak sa zdržím, nestihnem prestávku, ktorú bytostne potrebujem. Konečne sa posúvame. Meškanie 7 minút. Dobieham cyklistu, ktorý vehementne šliape do pedálov, ale aj tak ho potrebujem predbehnúť. Vo vedľajšom pruhu nechápam, prečo sa tam chcem preradiť. Nevidia, že pred sebou tlačím o život bojujúceho cyklistu. Konečne ho mám za sebou.

Zastávka. Cyklista ma slávnostne predbehol. Štyrikrát si takto dokazujeme svoje prednosti. Aaaa – naše cesty sa rozchádzajú a mám o problém menej. Už aby bol koniec. Som celý mokrý, neviem či z tepla, či z nervozity. Ešte štyri zastávky a vodu a pokoj.

Parkujem, vypínam... ale nie! V trolejbusu ostal obrovský opitý chlap. Nechce sa mu vystúpiť. Čas beží, potrebujem vodu, potrebujem oddych. Tri a pol hodiny v strese treba prerušiť.

Pozýva ma na nealko pivo do neďalekej krčmy. Informuje ma, že kdesi čítal, že také pivo môžu piť aj vodiči. Mám rád sčítaných ľudí. Ale v tejto chvíli potrebujem pohár čistej studenej vody.

Niekedy, súc opití vlastným poznaním, chceme pomáhať či poučovať iných a pritom stačí podať pohár vody. Netreba ju vyrábať, len ju nabráť a podať... zadarmo ste získali, zadarmo dajte...

Nesmiem sa ho dotknúť, ale ako ho dostať von? Ostáva mi 15 minút do odjazdu. Chce sa zoznámiť, nuž mu podám ruku a ťahám ho von. A je to. 13 minút do odchodu. Rýchlo vodu a – trochu pokoja.

Vodu lejem na seba – *krst, ktorý očisťuje*, vodu lejem do seba – *eucharistia, ktorá oživuje*.

Keď ide o život, naformenezáleží. Idem v živote o život? Počas ďalšieho kola prišli oblaky. A začalo pršať. Obrovská úľava. Pri stúpaní na Kramáre spozorujem v zrkadle nádhernú, obrovskú dúhu – znak konca útrapat.

Z rádia znie pieseň... pokora, klud a mier... ak to ten chlap, čo spieva, myslí vážne, tak to bude asi tá ovca z iného ovčince. Ale to nie je moja starosť.

Zostávajúce dve kolá sa konečne venujem cestujúcim. S vozidlom sme sa skamarátili a – konečne koniec. Po tme idem domov a všade cítim klud, mier... a pokora? Rozmýšľam o tom, kedy sa hrdinský čin mení na bláznovstvo a kedy je bláznovstvo hrdinským činom.

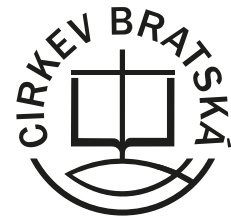
Dúfam, že si dnešný deň zapamätám a včas poviem – takto to ďalej nejde. *pokračovanie v ďalšom čísle*

PS: Služba nasledujúceho dňa bola fantastická. Odmena za ten predošlý. Už sa teším na ďalšiu... „Každá tram-pota má svoju mež“ – spieva sa v jednej českej piesni. Je to pravda, tvrdia to aj iní a myslím si to tiež. Dobrá noc. ■

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

NOVEMBER 2013

Spoločné modlitby na základe Ef 5, 3-20 viedol Ján Henžel.

Rada naplánovala termíny svojich schôdzí v roku 2014.

Pastorálka slovenských kazateľov a vikárov bude 2.-3. apríla 2014. Jej hlavnou náplňou bude pastoračia vlastného srdca a otázky súvisiace s povoláním kazateľa. Sprevádzať bude anglický psychiater Glynn Harrison.

Rada rozhodla, o konaní výročnej konferencie CB v SR v dňoch 16.-17. mája 2014 v Leviciach.

Rada uložila Študijnému odboru ukončiť predordinačnú prípravu Mareka Jurča najneskôr do 13. februára 2014.

Rada vzala na vedomie informáciu tajomníka o rokovaní s mobilnými operátormi o zriadení celocirkevnej mobilnej siete s mimoriadne výhodnými podmienkami pre každého účastníka. Rada poverila tajomníka pokračovaním týchto rokovaní.

Rada sa zaoberala podnetom Komisie pre poriadok o revízii doteraz platných trvalých konferenčných uznesení.

Rada uložila tajomníkovi zabezpečiť aktualizáciu pracovných náplní všetkých zamestnancov cirkvi.

Rada schválila kritériá výberového konania na miesto riaditeľa kancelárie RCB. Uložila tajomníkovi realizovať ďalšie potrebné kroky.

Rada prerokovala správy o vizitáciách vo Vranove nad Topľou a v Košiciach.

Rada diskutovala o postavení a pôsobení kazateľa Ervina Mittelmana, ktorý sa po odchode na invalid-

ný dôchodok presťahoval z Kalinova do Košíc. Ako člen Cirkvi bratskej patrí do Zboru CB Košice. Ako ordinovaný kazateľ podlieha RCB. Misijné aktivity v Košiciach bude vykonávať pod dohľadom povereného brata.

Rada súhlasí s návrhom internetového odboru ohľadne potrebných zmien v prevádzke cirkevnej webstránky a poverila predsedu internetového odboru a tajomníka, aby realizovali potrebné kroky tohto procesu.

Rada prijala s vďačnosťou návrh Rady Waderovej nadácie v ČR o možnosti pôžičiek pre Slovensko a poverila tajomníka rokovaniami o podmienkach ich poskytovania.

Rada naplánovala v roku 2014 nasledovné vizitácie (viď. tabuľka)

Rada prerokovala žiadosť Tomáša Henžela a staršovstva Zboru CB Nitra o jeho zaradenie do vikariátu. Od januára 2014 ho prijíma za pastoračného asistenta a po prijímacom pohovore vo februári je RCB pripravená zaradiť ho do vikariátu.

Rada venuje pri príležitosti otvorenia stálej expozície Domova bielych hláv v Starej Turej 500 eur.

Rada prijala informáciu od misionárky Márie Jurčovej o potrebe aj o možnosti zabezpečenia misionára pre rómsku komunitu zo Slovenska, ktorá žije v Glasgowe. Evanjelizačno-misijný odbor bude koordinovať jeho vyhľadávanie.

Rada prediskutovala pozvania a odporučila predsedovi zahraničné návštevy v roku 2014 v Nemecku, Anglicku a Kanade/Mexiku. *Zapísal: Ján Henžel*

ZBOR	VIZITÁTORI	POZNÁMKA
Zbor CB Banská Bystrica	Ján Henžel	Iba hlasovanie o zotrvaní Slavomíra Polohu
Zbor CB Bratislava (Cukrová)	Miroslav Moravský, Štefan Evin	Aj hlasovanie o zotrvaní Josefa Sýkora
Zbor CB Levice	Martin Jurčo, Martin Kačur	Aj hlasovanie o zotrvaní Juraja Kohúta
Misijný Zbor CB Nitra	Peter Prištiak	
Zbor CB Žilina - kórejský	Josef Sýkora, Ivan Markuš	

DIALÓG na rok 2014

že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách
 TEŠI NÁS
 že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate
 NĚPOMŔŽE
 DIALŔGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate
 POMŔŽE
 DIALŔGU, keď si ho na rok 2013 objednáte

OBJEDNÁVKY
 u zborových
 distribútorov,
 alebo priamo v redakcii.

PAMIATKA ZOSNULÝCH A HRÔZOSTRAŠNÝ HALLOWEEN

ŠTEFAN MARKUŠ,

Nazdávam sa, že väčšina z nás už niekoho na cintoríne má. Na deň Pamiatky zosnulých chodíme upratať hrobové miesta. Odpočívajú tam naši rodičia, životní partneri, súrodenci, dedovia, staré mamy, tety, priatelia, blízke osoby. Kvety, sviečky, kahance sme aj tentoraz starostlivo rozmiestnili. Na hroby sme aj vycestovali. Príbuzných máme pochovaných po celej republike, dokonca aj za hranicami štátu. Novembrovú procedúru opakujeme každý rok. V posledných rokoch tejto tradícii silne konkuruje Halloween, ktorý prichádza zo západnej časti sveta.

Čo je Halloween? Starý keltský sviatok, založený na legende o Jackovi, ktorý sa takmer upil k smrti. Stihol však spísať dohodu s diablom, ktorý mu doprial niekoľko dní života navyše - na oplátku sa však musel zriecť svojej vlastnej duše. O nejaký čas ho zubatá predsa našla a Jack, nanešťastie, sa nedostal ani do neba, ani do pekla. Odvtedy sa Jack v magický deň roka v ezoterickom kalendári vracia medzi živých. Preto je Halloween zábavný aj hrôzostrašný.

Vráťme sa však na kresťanské cintoríny. Vypovedajú o inej skutočnosti. Smrť je suverénna a nemôžeme s ňou vyjednávať. Niekedy prichádza očakávane, inokedy prekvapí. V starobe si ľudia intenzívnejšie uvedomujú, že sa blíži doba bolestného rozdelenia. Nieкто musí byť prvý. Návšteva cintorína nám tak pripomína naliehavú výzvu proroka: „*Priprav sa na stretnutie so svojím Bohom.*“ (Am 4, 12) Kresťanská cirkev nám túto realitu rôznou formou aj pripomína. Veta *Memento mori* - pamätaj na smrť - sa stala súčasťou omšovej liturgie Rímskokatolíckej cirkvi.

Rád chodím na cintoríny. Keďkoľvek som sa ocitol v cudzom meste, zašiel som na miesta, kde sa ľudské telá „vracajú do prachu zeme“. Najzaujímavejší hrob som videl blízko Betlehema. V jaskyni Makpéla pochovali Sáru, Abraháma (Gn 25, 9), Izáka (Gn 35, 27, 29), Rebeku aj Leu (Gn 49, 31) a nakoniec aj Jakoba (Gn 50, 13). Fascinujúce sú nápisy na modernejších náhrobných kameňoch. Mená sú často neznáme. Poznávate, za koho sa sami či ich pozostalí pokladali, kým žili. Na Vyšehradskom cintoríne v Prahe nájdete do kameňa vytesané aj takéto nápisy: X. Y,

zakladateľ českej výroby šijacích strojov. Alebo vizitku vo forme: X. Y., majiteľ realít a štátnej zlatej medaily za rozvoj Československého priemyslu, bývalý poslanec, čestný občan a člen mestskej rady. Pomníky charakterizujú ľudí, ktorí by sa tuším aj po smrti chceli vrátiť na zanechané pozície. Miesta večného odpočinku kladú zaujímavú otázku: „Kde sme vlastne doma a kde iba hosťami?“

Aj Abrahám hľadal vhodné pohrebne miesto pre svoju ženu. Majiteľovi pozemku povedal: „*Som medzi vami len cudzinec a prísťahovalec.*“ (Gn 23, 4) Vyslovil biblický postoj k pozemskému životu. Kresťan nemôže plánovať trvalý pobyt na tejto zemi. Poznáte ľudí, ktorí si viditeľne a veľmi agresívne zabezpečujú svoj blahobyť na zemi?

Abrahám prežil so Sárou v spoločnom manželstve 80 rokov. Príbeh napovedá, že Sára zomrela neočakávane a Abrahám navyše nebol doma. Keď sa o smutnej udalosti dozvedel, hneď sa vrátil domov. „...*Abrahám šiel žiaľiť za Sárou a oplakávať ju.*“ (Gn 23, 2) Žiaľ a plač sú zrejme odlišné veci. Jedno človek prežíva neviditeľne, ticho, druhé prejavuje navonok a nahlas. Abrahám neplakal, keď opúšťal rodnú zem, ani keď sa lúčil so svojim otcom. Neplakal, keď sa dozvedel o zajatí synovca Lóta, nevyronil slzu ani vtedy, keď mal obetovať svojho jediného syna. Pri truhle milovanej Sary žiaľil a plakal. So zažatou sviečkou a kyticou či vencom zotrvať pár minút pri miestach tých, ktorí nás už opustili, nie je nič neprirodzené. Verím, že ste uprednostnili tichú chvíľu pri hroboch namiesto vyrezávania tekvice. ■

DIALÓG

MLADÝCH

11/2013, VI. ročník

EDITORIAL

Zbor je miestom na Zemi, kde sa stretávame a kde je Boh medzi nami. Trávime v ňom veľa času-nedele, stretnutia mládeže či dorastu, alebo Biblické stredy. Každý zbor má niečo, čo podľa nás nemusí byť úplne v poriadku. Náš zbor sa nám môže zdať primálny na to, aby sme sa mohli realizovať. Príliš veľký, aby si našu prácu niekto mohol všimnúť. Príliš konzervatívny, aby sme sa mohli cítiť slobodne. Príliš liberálny, aby sa mohli zachovať, podľa nás, dôležité tradície a morálne zásady. Príliš orientovaný na starších členov, aby mohol dať rovnocennú šancu mladým a ich nápadom. Príliš orientovaný na mladých a ich potreby na to, aby bral do úvahy talenty, potreby a skúsenosti starších. Jednoducho je „príliš niečo“, aby nás mohol uspokojiť.

V zboroch sa stretávajú tí najrôznejší ľudia z rôznych častí spoločnosti a nikdy nebudú všetci úplne rovnakí a spokojní s tými ostatnými. Je ľahké byť frustrovaný nedostatkami, ale nesmieme zabúdať na Božie slová. Sme „spoločne budovaní na Boží príbytok v duchu“ (EF 2, 22) a máme byť „zjednotení v tom istom zmysle a úsudku.“ (1Kor 1, 10)

To však neznamená, že nemáme mať predstavy o tom, ako sa v našich zboroch dá robiť inak alebo lepšie. Sme mladá generácia a na naše zbory máme svoje názory, a tie nemusia byť nutne príliš liberálne. Nebojme sa snívať, plánovať a modliť sa za to, aby naše zbory rástli a Bohu sa páčili. Akú predstavu o ideálnom zbore teda máme? Čo by sme zmenili alebo vytvorili? Ako by vyzeral Ideálny zbor, keby bol podľa nás?

Eva Kianičková

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková (Cabadaiová)**
Šimon Evin
Juraj Sabol

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

Ideálny zbor

Bohoslužby definujú Cirkev. Pri tom ako sedím s otvorenou Bibliou na kolenách, je mojím cieľom vzbudiť v Cirkvi biblickú túžbu po Kristovi. Na Bohoslužbe sa stretávame s Bohom prostredníctvom ľudí, slov a sviatostí.

Božie slovo je zdrojom na oslavu Boha. Nie, nedávame ani tradíciu, ani človeka ani nič iné nad Božie slovo. Naozaj? Niekedy však mám pocit, že sa denominácie navzájom obviňujú z toho, čo sami robia. Učí nás Biblia sedieť, keď sa modlíme? A keď sa modlíme ako cirkev, modlíme sa podľa Božieho slova? Učí nás Biblia kľačať, keď prijímame Večeru Pánovu? A kto káže Krista od Genezis až po Zjavenie? Kto sa ponorí hlboko do Božieho slova, aby poukázal na Krista ako na vzácnu perlu. Nech sa nám nestane Kniha Kronická práškom na spanie a Levitikus nudný manuál, veď celá Biblia učí o Kristovi.

Učí nás Biblia spievať len piesne, či aj žalmy a hymny? Ja dúfam že sa niekedy nájde hudobník, ktorý povie s Dávidom: *Môj jazyk bude ospevovať tvoju reč, lebo všetky tvoje prikázania sú spravodlivé.* My, celá Cirkev, sme premieňaní viac a viac, je to proces a nielen jednorazová udalosť. Ako povedal Pavol: *zo Slávy do Slávy.* Kristus nás posvätil, očistiac kúpeľom vody, slovom.

Kristus povedal, aby sme robili Večeru Pánovu na jeho pamiatku. My si Ho však pripomíname raz za mesiac. A preto sa pýtam: Ako často si chceme pripomínať Krista? Alebo – ako často chceme zvestovať Pánovu smrť? Iné je, že pijeme hroznový džús miesto vína.

V iných denomináciách ani džús. Ak niekto nájde verš, kde sa píše o hroznovom džúse dám mu euro. Celá Biblia

vraví, chlieb a víno, ale my máme chlieb, džús a víno. Ak niekomu svedomie nedovoľuje piť víno, alebo ak zo zdravotných dôvodov nemôže, dobre, ale prečo ostatní to robia inak?

Tiež vieme že nie budova, ale veriaci ľudia sú Cirkev. Máme sa stretávať ako Jeho nevesta, ako celé Telo-Cirkev, ktorá patrí Hlave-Kristovi. Ak niekto oddeľuje Cirkev od Boha, oddeľuje Telo od Hlavy, a to nie je život. Keď teda prichádzame ako jedno Telo, budme ako Jeho Telo. Veď to je Evanjelium, že čokoľvek zlé sa stalo, je v Pánov deň mocou Evanjelia o Kristovi odpustené. A to, aby sme v radoosti v Kristovi boli obnovení a zjednotení. Lebo my sme Božia armáda, ktorá víťazne stojí v Kristovi a ničí nepriateľa. A ako najlepšie zničime našich nepriateľov? Tak, že prostredníctvom Evanjelia z nich spravíme priateľov.

Dominik Svitel

zbor podľa mojich predstáv

Albert Einstein v istej chvíli života povedal, že predstavivosť je dôležitejšia ako poznanie. Einstein popísal predstavivosť ako legitímnu súčasť vedeckého výskumu. Legitímnu súčasť objavovania. Ja tomu hovorím, že dodávam životu vzduch. Istý priestor pre pohyb, skúmanie, modlitby. Nieкто by mohol povedať, že predstavy, sny vedú k zbytočnému sklamaniu. Hlavne ak sa jedná o zbor alebo cirkev. K sklamaniu? Možno. K zbytočnému? Nie.

Zboru venujem naozaj slušnú porciu svojich predstáv. Týchto štyristo vymedzených slov je príliš málo na to, aby som to zachytil k mojej spokojnosti. Predstavujem si ho ako komunitu, pre ktorú je zborový život viac, ako jedným z bodov programu v „civilnom“ živote. Naopak – „civilný“ život z neho vyviera a čerpá. Predstavujem si ho ako komunitu, ktorej o niečo ide. O niečo spoločné. Komunitu, ktorá sa dokáže pre veci nadchnúť, aj ich realizovať. Komunitu, ktorá žije evanjelium v praxi, odráža Kristov pevný charakter, mení spoločnosť, v ktorej existuje. Teológiu nielen cibí, ale aj žije.

Viditeľne. Členovia sa do nej nielen rodia, ale aj prichádzajú zvonku. Nie je dualistická a Kristové panstvo a intimitu s ním vníma a zažíva aj mimo múrov zborového domu a vecí, ktoré majú prívlastok „kresťanské“. Ozaj, keď už sme pri zborovom dome.

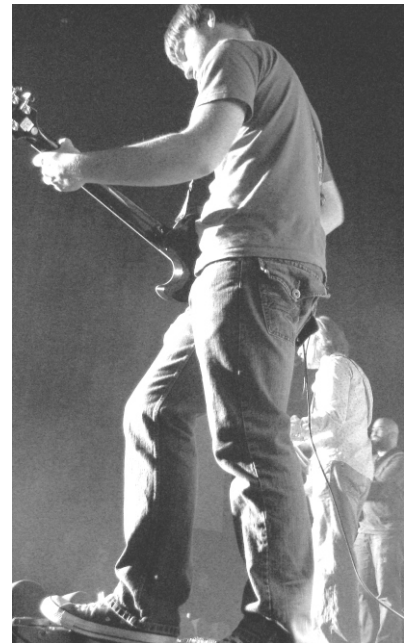
V poslednej dobe som niekoľkokrát rozmýšľal, že aké asi by to bolo, keby niektorý zbor mal svoje priestory v modernom obchodnom centre. V takom s veľkým parkoviskom, niekoľkými poschodiami, reštauráciami, kaviarňami, obchodmi s oblečením, kinom a kníhkupectvom. V takom, kde v jeho útrobach vasedáva veľké množstvo teenagerov, mamičiek s deťmi, kde sa počas obeda ľudia z okolitých firiem chodia najesť. Taký zbor by bol ľuďom na očiach. Ako „mesto ležiace na vrchu“.

Každý by o ňom vedel, nedal by sa prehliadnúť. Nebolo by treba riešiť údržbu výťahov, parkovísk, jedálne alebo nastavovať kúrenie. Jediné, na čom by záležalo, sú samotní ľudia. Takí akí sú. Pankáči, bezdomovci, podnikatelia či metalisti. Dokonca by si ten zbor nemohol dovoliť byť väčšinu času zatvorený a vyzatetaný len pre účely nedeľných bohoslužieb. To by predsa bolo čudné. Fastfood o poschodie

nižšie by bol otvorený štrnásť hodín denne a tento zbor osem hodín týždenne? Ale napokon, s programom by nebol problém. Po krátkom čase na modlitbách by tento zbor určite prišiel s kopou nápadov ako prakticky slúžiť okoliu. Baby-sitting, work-shopy, prednášky, poradenstvo pre manželské páry, koncerty, evanjelizácie... A, mimochodom, každý by vi-del, kto vchádza dnu. Vojsť za tie veľké otváracie dvere by znamenalo verejne sa identifikovať.

Eeeeej, až sem počujem niektorých skeptikov, v čom všetkom je táto predstava nereálna a chybná. Možno. Ale ako som povedal v úvode, získavam tým „vzduch“ a priestor na skúmanie Božej vôle... A napokon, teším sa, až mi odhálite tú vašu.

Jančí Máhrík

tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na dialog-mladych.blogspot.com

Chcel by som zbor ktorý by bol otvorený Bohu. Všetko čo by robil, robil by kvoli Nemu. Vzťah s Ním by bol všetko na čom by mu záležalo. Nebál by sa pokory, poníženia ani obnaženia. Toto všetko by podstupoval rád, ak by to znamenalo posun bližšie k Nemu.

Bol by otrokom svojho Pána, a zároveň priateľom svojho Spasiteľa. Bol by si vedomý vlastnej porušiteľnosti do ktorej sa narodil, ale aj svätosti, ktorá mu bola daná. Toto vedomie by ho vo svojej hĺbke činilo príťažlivým.

Chcel by som zbor ktorý by bol otvorený svetu. Žil by vo svete, no nebol by ním ovplyvnený. Hýbal by sa a fungoval by tu na zemi, no silu by čerpal z inej reality – z reality neba. Bol by otvorený novým formám, ktoré sú pre človeka dnešnej doby prirodzené. Týmito formami by podával hlboké evanjelium staré tisícky rokov.

Tomuto zboru by nešlo o kostoly, veľkolepé svätyne, majestátné priestory. Išlo by mu o ľudí. O to, aby mu ľudia ktorých chce zachrániť rozumeli, aby cítili lásku z každého pohybu, ktorý urobí. Mal by jasný cieľ. Cieľ stanovený svojím Veliteľom a za ním by išiel. Na ceste za Ním by sa nebál pošpiniť, ani cieľne prekračovať hranicu náboženstva či zvykov, lebo by to za to stálo. Zbor, ktorý by toto všetko mal (a možno aj omnoho viac) by ešte

stále nebol dokonalým, kým by ho tvorili takí nedokonalí ľudia ako ja a ty. Musíme si priznať, že od ideálu máme poriadne ďaleko.

Ideálny – dokonalý zbor zažijeme až v nebi. Keď sa Cirkev dočká svojho ženicha, až tam to bude to pravé orechové... no čo dovtedy? Musíme čakať. No nie hocikako. Musíme čakať aktívne - v túžbe po dokonalosti.

Ja, spolu s mojimi blízkymi v Cirkvi čakám už asi sedem rokov. Za týchto sedem rokov som zažil niektoré chvíle, o ktorých verím, že boli nebeské. Verím, že boli predzvestou toho, čo raz budeme zažívať v „dokonalom nebeskom zbere“. Zažil som nekonečnú milosť pri vyznávaní ťažkých, ponižujúcich hriechov v plači v mojom spoločenstve. Zažil som spontánnu oslavu Boha za vyslobodenie z dlhodobých závislostí s kamarátmi. Videl som zázračne zmenený život môjho priateľa a radosť z toho, keď Boh nadprirodzene zasiahol do fyzického trápenia človeka a odobral mu ho. Snažme sa budovať dokonalú cirkev, lebo len cirkev, ktorá sa snaží byť dokonalá sa Ježiša skutočne dočká.

Tomáš Boroš

komunita učeníkov

BLOGervin

„Učeník alebo cirkevník?“ Na začiatku svojho kresťanstva som mal túto otázku vyjasnenú intuitívnou, prirodzenou cestou. Dnes mám túto otázku vyjasnenú predovšetkým z biblického a teologického hľadiska. Príbeh...

„Ježiš ich oslovil: Podte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ (Mk 1,17) Ježiš je génius. Nikto v dejinách sa k tomuto ani len nepriblížil. Tu je počiatok kresťanstva. Naši jednoduchí, od práce špinaví, negramotní rybáričkovia počujú od Majstra povolanie. Povolanie. O 60 rokov neskôr máme na svete 25-tisíc kresťanov. V roku 310 ich je približne 20-miliónov (kresťanstvo bolo pritom nelegálne a prenasledované). Evanjelium prevrátilo svet hore nohami. Cez obyčajným rybárikov a iných podivných chlápikov.

Čo ich oslovilo? Čo ich tak zmenilo? Čím zmenili svet?

Žili s **Ježišom** životný štýl pokánia (Mk 1,15). Ježiš ich oslovil, oni Ho nasledovali. Kráľa Božieho kráľovstva. Počúvali slová Písma a podriadili Dobrej správe svoje životy. Ježiš povolal učeníkov. Áno, práve to je to „predestinačné“ povolanie (Ef 1,4–5). S Ježišom prišla nová identita. Človek sa stáva členom Božieho kráľovstva a má mockpremena.

Ježiš si **vytvoril skupinu** učeníkov. Vytvoril komunitu individualít. Ježiš pracuje so skupinou. Ježiš po svojom nanebovstúpení zanecháva skupinu. Duch Svätý zostupuje na skupinu. Novozákonné listy sú písané skupinám, komunitám. Biblické učeníctvo sa vždy odohráva v komunite.

Ježiš učeníkom, hneď pri ich vyvolení, **určuje víziu**. Nasledovník Ježiša Krista má jasnú víziu života: „...urobím z vás rybárov ľudí.“ Vieš, je jedno ako... či vo svojej práci, či cez umenie, či keď sú kamoši u teba doma, či v tvojej triede, či keď s ľuďmi obeduješ, či keď s nimi ideš do posilky, či keď máš verejný prejav... je jedno ako. S Ježišom máš však víziu.

Cirkev je skupina ľudí, ktorých povolal Ježiš, aby Ho vo svojom živote nasledovali životným štýlom pokánia pre získavanie nových učeníkov. Cirkev je, samozrejme, viac. Bez týchto troch elementov však cirkev neexistuje. A môžeme sa hrať na čokoľvek.

Kamoško, si v tomto zapojený?

E.

<http://ranajkysjezisom.blogspot.com>

SENIOR GARDEN n.o.

Horná Seč

PROSÍME,
POMÔŽTE

Takto to vyzerá v zrekonštruovanom dome,
kde už vyše roka slúžime seniorom.

Rekonštrukcia tejto budovy je pred nami.
Ak sa ju podarí zachrániť, bude to denný stacionár pre seniorov.

Investície vrátane splácania úverov
môžeme financovať len
z darov fyzických a právnických osôb.

Číslo účtu:
7182437001/5600, Prima Banka

Ďakujeme

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.